

# Monitor Omgevingswet en Wkb

Kwartaalrapportage 3-2024 (juli-sept)



**Vereniging van Nederlandse Gemeenten**

Nassaulaan 12  
2514 JS Den Haag

Versie december 2024

Paul Huigens  
Sander Rongen  
René Wanders  
Angelique van de Beek  
Tom Witlox

# Inhoud

1.	Inleiding .....	3
2.	Management samenvatting .....	4
	2.1. Opzet monitoring-proces .....	4
	2.2. Conclusies .....	6
3.	Opzet van de monitoring .....	7
	3.1. Deelnemers en respondenten .....	7
	3.2. Zeggingskracht .....	8
4.	Resultaat over kwartaal 3 .....	9
	4.1. Beleidsafdelingen: Kerninstrumenten .....	10
	4.2. Vergunningverlening .....	17
	4.3. Toezicht en handhaving .....	25
	4.4. ICT .....	27
	4.5. Wet kwaliteitsborging voor het bouwen .....	27
	4.6. Participatie .....	30
5.	Bijlage 1 - Top 20 activiteiten via DSO .....	35

# 1. Inleiding

Voor u ligt de derde rapportage naar aanleiding van de VNG-monitoring op de impact van de stelselwijzigingen Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Deze monitor is onderdeel van een interbestuurlijk monitoringstraject, mede ter ondersteuning van de afspraken die de minister heeft gemaakt met de Eerste en Tweede Kamer, om jaarlijks te monitoren en daarover te rapporteren.

Dit rapport biedt een samenvatting van de ontwikkelingen in het derde kwartaal (1 juli tot 1 oktober) van 2024. Voor de meest actuele versie van dit rapport en voor de rapportage van kwartaal 1 en 2 raadpleegt u [de VNG website](#).

Voor meer informatie over het doel, scope en de interbestuurlijke samenhang van de monitor, verwijzen wij u graag naar onze webpagina '[Algemene informatie monitor Omgevingswet en Wkb](#).'

## **Opzet van de monitor**

In deze rapportage is gebruik gemaakt van landelijke cijfers over de publicatie van kerninstrumenten zoals de omgevingsvisie, omgevingsprogramma's en omgevingsplannen. Daarnaast zijn landelijke cijfers gebruikt over de verzoekenstroom van vergunningaanvragen, meldingen, informatieplichten en vooroverleg richting gemeenten.

Deze rapportage behandelt ook de uitkomsten van de vragenlijst naar gemeenten over het derde kwartaal. Dit is een kleinere set vragen in vergelijking met de uitvraag die we in het eerste kwartaal hebben uitgevoerd. De onderwerpen die dit kwartaal niet zijn uitgevraagd, zijn daarom uit deze rapportage weggelaten. Voor deze onderwerpen verwijzen wij naar [de rapportage van kwartaal 1](#).

## **Leeswijzer**

Dit rapport geeft de resultaten van de derde ronde monitoring, over het derde kwartaal van 2024. Daarbij zijn voornamelijk vragen gesteld over de voortgang op verschillende onderwerpen. Ook zijn gegevens verzameld over volumes in de verschillende processen. Gegevens zijn steeds weergegeven naar groottecategorie van gemeenten, op inwonertal.

De rapportage begint met een managementsamenvatting, met weergave en conclusies op alle daarna volgende onderwerpen. In het derde hoofdstuk wordt de opzet van de monitoring toegelicht, waarbij we ook ingaan op de ontwikkeling van de respons van gemeenten. Het vierde hoofdstuk is een weergave van alle uitkomsten op de verschillende onderwerpen. Het rapport wordt afgesloten met een bijlage met een gedetailleerd overzicht van de activiteiten in het DSO.

## 2. Management samenvatting

### 2.1. Opzet monitoring-proces

Het monitoringsproces is op dit moment drie keer uitgevoerd, over het eerste, tweede en derde kwartaal van 2024. Gemeenten slagen er steeds beter in om gegevens aan te leveren. Na drie kwartalen beginnen we voortgang en trends te zien op verschillende onderwerpen. In de vierde kwartaalmonitoring (begin 2025) kunnen we jaargegevens over 2024 opstellen, waardoor we in de toekomst ook jaren met elkaar kunnen vergelijken.

De monitoring maakt gebruik van twee typen gegevens: ten eerste landelijk (vrij) beschikbare gegevens, primair uit de landelijke voorziening Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO-IV). Ten tweede is een enquête uitgestuurd naar 72 deelnemende gemeenten, met vragen over voortgang en volumes. Daarvan hebben 43 gemeenten de enquête volledig ingevuld en is de informatie verwerkt in dit rapport. Meer informatie over de respondenten en de uitvoering van de enquête vindt u in Paragraaf 3.1 *Deelnemers en respondenten*. We monitoren aantallen en volumes over de gehele keten, van planvorming en visies tot vergunning, toezicht en handhaving. De samenvatting van deze inzichten worden in deze rapportage benoemd.

#### 2.1.1. Planvorming en visies

Gemeenten zijn in overgrote meerderheid bezig met de visies en plannen, wat in de eerste drie kwartalen van dit jaar al leidt tot een (beperkte) stroom aan publicaties – zowel in ontwerp als definitief – van omgevingsvisies, programma's en omgevingsplannen.

Ten aanzien van de omgevingsvisie is in deze rapportage de vraagstelling, op basis van feedback aangescherpt. Daarmee zien we dat 40% van de responsgemeenten een actuele visie heeft en 44% hieraan werkt in het derde kwartaal. Bij de programma's zien we dat 51% van de responsgemeenten met programma's aan het werk is, een flinke stijging ten opzichte van de eerdere kwartalen.

Bij de omgevingsplannen zijn begin dit jaar veel 'technische' publicaties gedaan om de bruidsschat in beheer te nemen. Echt inhoudsrijke omgevingsplannen worden ook mondjesmaat gepubliceerd. Komend jaar zullen we hier duidelijkere cijfers over kunnen rapporteren.

Ook kijken we naar de manier waarop BOPA's (Buitenplanse omgevingsplanactiviteit) in het plantraject verwerkt worden – van de respondenten geeft 67% aan gebruik te maken van de BOPA-procedure om wijzigingen in het omgevingsplan te doen.

#### 2.1.2. Vergunningverlening, toezicht en handhaving

In het eerste kwartaal zagen we dat de volumes van aanvragen en meldingen na inwerkingtreding van de Omgevingswet nog op gang moesten komen. Er was namelijk een piek in aanvragen vlak vóór inwerkingtreding. In het tweede en derde kwartaal zien we het aantal aanvragen en meldingen via het DSO toenemen. De informatie van respondenten binnen de enquête bevestigt dat beeld. Daarbij zien we wel dat de geregistreerde Wkb-initiatieven nog sterk achterblijven bij de verwachting.

In het derde kwartaal constateren we een sterke stijging van het aantal aanleveringen bij informatieplichten.

### 2.1.3. Financieel

Deze rapportage gaat niet over het financieel beeld, dit onderdeel is in de enquête in kwartaal 1 behandeld en daar werd gevraagd naar extra inzet, extra middelen, besparingen en extra opbrengsten ten aanzien van de Omgevingswet. De antwoorden van de respondenten in de eerste kwartaal-uitvraag zijn gebaseerd op de begrotingen van 2024.

De volledige uitwerking van deze gegevens vindt u terug in [de rapportage van kwartaal 1](#).

Uit de rapportage kwartaal 1:

“Voorzichtigheidshalve moeten we concluderen dat op basis van de door deelnemers aangeleverde gegevens, **de totale kosten van de stelselwijzigingen, voor het jaar 2024 begroot zijn op tussen EUR 253 mln en EUR 472 mln**. In eerder onderzoek (meest recent het [Integraal Financieel Beeld 2023](#)) werd de totale impact op het gemeentelijk domein van de Omgevingswet ingeschat op EUR 220 tot 320 mln, dus redelijk in lijn met deze uitkomsten. Daarnaast werd de impact van de Wkb in het daar uitgevoerde artikel-2 onderzoek ingeschat op 10 mln exclusief impact voor Toezicht en Handhaving.”

### 2.1.4. Wkb

Op dit moment is het vanuit de landelijke systemen nog niet mogelijk om het aantal ingediende Wkb-initiatieven te identificeren. Het aantal bouwtechnische meldingen in het DSO bevat méér dan alleen Wkb-gerelateerde meldingen en geeft derhalve een soort bovengrens, maar niet het specifieke aantal. Deze bovengrens is in het eerste kwartaal 350 meldingen, het tweede kwartaal 446 en het derde kwartaal 983.

Gegevens van de Toelatingsorganisatie voor Kwaliteitsborgers (TloKB) duiden op een aantal dat in de buurt van de 200 initiatieven ligt voor het derde kwartaal. Voor het eerst hebben de respondenten dit kwartaal ook aangegeven wat hun volume Wkb-initiatieven is geweest. Dit zou landelijk op zo'n 1.100 initiatieven neerkomen.

We constateren dat het aantal Wkb-gerelateerde bouwinitiatieven op gang komt, maar nog steeds een heel laag volume kent in vergelijking met bouwvolumes in eerdere jaren.

Door dit lage volume aanvragen onder de Wkb is de verwachting dat er over het jaar 2024 nog weinig analyse mogelijk zal zijn. Deze informatie moet, als de stroom aanvragen meer op gang komt, meer inzichtelijk worden.

### 2.1.5. Participatie

Op dit moment is het vanuit de landelijke systemen onvoldoende mogelijk om participatie activiteiten rondom de Omgevingswet te meten. Uit antwoorden van onze respondenten zien we dat de meeste gemeenten participatiebeleid hebben opgesteld en hulpmiddelen zoals handreikingen en participatiescans aanbieden om initiatiefnemers te ondersteunen bij hun eigen participatietrajecten.

Ze bereiden wijzigingen in hun omgevingsplannen voor en daarbij zijn participatieprocessen vaak nog gaande. We zien in kwartaal 3 een toename aan respondenten die aangeven één of meerdere participatietrajecten te hebben lopen op de kerninstrumenten van de Omgevingswet.

Gemeenten geven daarbij aan dat ze vooral de belanghebbenden raadplegen, waarbij ook inspraak wordt meegenomen. Toch zien we ook nog een aantal gemeenten die belanghebbenden (participanten) enkel informeren, vooral bij omgevingsplannen. Terwijl de Omgevingswet spreekt van het 'ophalen van belangen' en 'betrekken van de samenleving' en gemeenten dit dus breder zouden moeten zien dan uitsluitend informeren. Daarnaast zien we de eerste gemeenten ook 'coproduceren' toepassen in hun participatietrajecten.

Ook valt op dat er in kwartaal 3 meer samenwerking en meer afspraken rondom samenwerking worden gemaakt met interbestuurlijke partners op het gebied van participatie.

## 2.2. Conclusies

De derde monitor 2024 laat een versterkt informatiebeeld zien. Met drie datapunten in drie kwartalen zijn eerste trends waarneembaar. We zien ontwikkeling in de activiteiten rond kerninstrumenten, zij het nog niet een groot aantal publicaties, maar bijvoorbeeld wel meer activiteit op participatie rondom programma's en plannen. Bij vergunningverlening zien we het aantal WKB-gerelateerde initiatieven toenemen, nu ook vanuit de gemeentelijke informatie, en een duidelijke toename in de levering van informatie op basis van een verplichting (informatieplichten).

De materie is complex, en veel processen verlopen nog niet soepel. Er is veel herstelwerk nodig in het aanvraagproces, evenals onderzoek om te achterhalen welke aanvragen en meldingen bij elkaar horen en in samenhang moeten worden behandeld. Dit resulteert in een aanzienlijke inzet van capaciteit voor dit zoekwerk. Het effect hiervan op capaciteit en kosten zal zich tonen in de onderzoeken over de werkelijke realisatie in 2024 (najaar 2025) en de begroting voor 2025 (begin 2025).

Op basis van deze eerste drie monitoring-cycli is nog voorzichtigheid geboden ten aanzien van het trekken van conclusies. We zien dat de informatiepositie verbetert: meer deelnemers hebben monitor-informatie aangeleverd en het detailniveau van de aanlevering verbetert. Daarnaast hebben we vraagstellingen en antwoordmogelijkheden aangescherpt – bijvoorbeeld over de omgevingsvisies, het gebruik van de BOPA en meer detail in de vragen over de Wkb-aanvragen, zodat de informatie beter analyseerbaar wordt. De kwaliteit van de informatie gaat de komende kwartalen verder ontwikkelen. Voor meer informatie over verwijzen wij u graag naar de webpagina '[Algemene informatie monitoring Omgevingswet en Wkb.](#)'

## 3. Opzet van de monitoring

De monitor gebruikt gegevens die voor alle gemeenten worden onttrokken van landelijke informatiebronnen, en daarnaast de respons op een enquête die elk kwartaal aan deelnemende gemeenten wordt toegezonden. De volgende paragrafen geven een toelichting op deze gemeentelijke enquête. Voor de volledigheid wordt hieronder het totaaloverzicht van de bronnen gegeven.

### **Bronnen voor de monitor-rapportage:**

- Vanuit het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO-IV) wordt de data van twee tools gebruikt:
  - [Plannen voor de leefomgeving](#)
  - [TAM gerelateerde verzoeken](#)
- Voor informatie over IMRO-publicaties wordt [ruimtelijkeplannen.nl](https://ruimtelijkeplannen.nl) gebruikt.
- Aanvullend worden gegevens gebruikt die zijn verstrekt door de TloKb, specifiek voor het aantal initiatieven onder de Wkb.
- En uiteraard de antwoorden uit deze enquête, de [VNG Monitor Omgevingswet en Wkb](#) voor de lokale verdiepende vragen en volumes.

### 3.1. Deelnemers en respondenten

Gemeenten zijn actief gevraagd om deel te nemen en 72 gemeenten hebben hierop positief gereageerd en de enquête ontvangen. Dit noemen wij de deelnemers. Van deze deelnemers hebben in het derde kwartaal 43 gemeenten de enquête (inhoudelijk voldoende) teruggestuurd, dit noemen wij de respondenten. Deze groep respondenten groeit: dit was bij de eerste monitor 31 gemeenten, bij de tweede 39 en voor de derde uitvraag 43.

De gegevens van de 43 respondenten zijn aangevuld met gegevens uit landelijke systemen (die dus alle gemeenten dekken) en waar mogelijk geëxtrapoleerd naar een landelijk beeld. Deze extrapolatie geeft een inschatting van een landelijk beeld. Waarbij aangegeven moet worden dat voor een betrouwbaar landelijk beeld, de respons nog moet groeien naar 50-70 gemeenten. De huidige respons is dus nog te laag, maar het aantal deelnemers groeit gestaag en de respons daarmee hopelijk ook. Wanneer de VNG medio 2025 formeel naar de Evaluatiecommissie gaat rapporteren, verwachten we voldoende respondenten te hebben.



De 43 respondenten zijn verdeeld over de volgende groottecategorieën:

Gemeentegrootte	Respondenten			Aantal landelijk	Percentage van landelijk		
	Q1	Q2	Q3		Q1	Q2	Q3
Meer dan 100.000 inwoners	8	9	13	32	25%	28%	41%
50.000 tot 100.000 inwoners	9	12	11	63	14%	19%	17%
25.000 tot 50.000 inwoners	10	14	15	134	7%	10%	11%
Minder dan 25.000 inwoners	4	4	4	113	4%	4%	4%
<b>Totaal gemeenten</b>	<b>31</b>	<b>39</b>	<b>43</b>	<b>342</b>	<b>9%</b>	<b>11%</b>	<b>13%</b>

*Tabel 1 Overzicht van aantal respondenten dat heeft deelgenomen aan de kwartaal 3 uitvraag, verdeeld over gemeentegrootte en gepresenteerd als percentage van de landelijke dekking.*

## 3.2. Zeggingskracht

Zoals hierboven benoemd, wordt in de monitoring op een aantal onderdelen een landelijk beeld geëxtrapoleerd. Op de webpagina '[Algemene informatie monitoring Omgevingswet en Wkb](#)' staat de berekeningsmethode daarvoor toegelicht. De vraag bij een dergelijke extrapolatie is: hoeveel zeggingskracht heeft dit over het landelijk beeld? Op dit moment vinden wij de 43 gemeenten nog net een te kleine respons om werkelijk 'harde' uitspraken te doen over een landelijk beeld. Ook zien we een oververtegenwoordiging ontstaan bij de 100.000+ gemeenten, waarvan nu 40% respondeert in de monitor. De ondervertegenwoordiging van de groep kleine gemeenten is ook groot. Slechts 4% van de kleine gemeenten heeft deelgenomen aan de enquête. Dat vraagt om een zekere mate van terughoudendheid als het gaat om mogelijke conclusies. In de komende tijd zetten wij in op groei van het aantal respondenten en het aantrekken van méér respondenten in de ondervertegenwoordigde categorieën.

Ook nemen wij in de respons waar dat vijf gemeenten uit de tweede enquête niet hebben meegedaan in de derde enquête. Dat is in het kader van de continuïteit van gegevens niet wenselijk. Wij streven ernaar deelnemers langdurig aan de monitor te verbinden en gaan hier met gemeenten het gesprek over aan om de redenen hiervoor te achterhalen en waar nodig actie op te ondernemen

Deze derde monitoringsronde geeft al wel een aardig beeld van de stand van het land. Er is een toename in respondenten van 10% ten opzichte van de tweede ronde monitoring. Waardoor de extrapolatie van deze respons naar landelijke totalen een beter beeld geeft dan in het eerste en tweede kwartaal. Het doel blijft om de komende kwartalen te groeien naar een respons van 50 tot 70 gemeenten. Hierdoor ontstaat naar verwachting een betere afspiegeling en we goed onderbouwde conclusies kunnen trekken naar aanleiding van een extrapolatie naar een landelijk beeld.

## 4. Resultaat over kwartaal 3

In deze rapportage presenteren we een uitgebreide analyse op basis van verschillende bronnen. Voor de kerninstrumenten visie, programma en plan hebben we gebruikgemaakt van informatie uit het DSO, evenals gegevens uit ruimtelijkeplannen.nl voor IMRO-gerelateerde cijfers. Daarnaast hebben we gegevens uit het DSO geraadpleegd om inzicht te krijgen in de landelijke aanvragenstroom en het aantal aanvragen richting gemeenten. Tot slot is er gedetailleerde informatie verzameld vanuit 43 gemeenten om een lokaal beeld te schetsen en de landelijke trends te ondersteunen.

De monitoring wordt gecentreerd rond de drie kernonderdelen binnen het fysieke domein in de gemeentelijke organisatie:

- **Beleid:** de afdelingen en functies die zich bezighouden met beleidsontwikkeling en de kerninstrumenten omgevingsvisie, omgevingsprogramma en omgevingsplan
- **Vergunningverlening:** de afdelingen en functies die zich bezighouden met het proces van vergunningverlening
- **Toezicht en Handhaving:** de afdelingen en functies die zich bezighouden met toezicht en handhaving

Naast de drie kernonderdelen worden de resultaten gepresenteerd op twee specifieke gebieden:

- Impact van de Wkb en
- Invloed op participatie

Om gedetailleerdere inzichten in participatie te verkrijgen, is er een aanvullende vragenlijst gebruikt. Ook rondom de implementatie van de Wkb is een aparte vragenlijst gebruikt om informatie over specifieke Wkb-onderdelen te verzamelen.

In de volgende paragrafen worden deze kernonderdelen één voor één doorgenomen.

Het is belangrijk om te weten dat de stelselwijzigingen Omgevingswet en Wkb ook flinke impact hebben op de afdeling ICT van een gemeentelijke organisatie. Dit specifieke onderdeel hebben we in deze rapportage niet uitgevraagd, dit komt twee keer per jaar terug in de uitvraag. De volgende keer dat dit onderdeel zal worden uitgevraagd is in de enquête over het vierde kwartaal. Informatie over de verwachte impact op ICT (kosten) is beschikbaar in [de rapportage van kwartaal 1](#).

### **Enquêtevragen en uitkomsten**

Uit de reacties signaleren we dat gemeenten op sommige punten nog niet in staat zijn om gegevens aan te leveren. Dit komt deels doordat zij nog ervaring met de processen moeten opdoen en daardoor nog niet voldoende inzicht hebben. Ook is het gemeentelijk domein nog bezig met het vormen van een beeld over de impact van de stelselwijziging op de processen en de daarvoor benodigde interne registratie van processen. Het gevolg hiervan is dat we op enkele verdiepingvragen nog niet voldoende informatie hebben of geen duidelijk beeld kunnen rapporteren. Daarom zijn enkele detailanalyses achterwege gelaten in de rapportage. Deze informatie is wel beschikbaar in de online benchmark die aan de deelnemers beschikbaar is gesteld, waarmee ze hun eigen gegevens kunnen vergelijken met anderen. Een eerste voorbeeld van een detailuitvraag hebben we in deze rapportage uitgewerkt: vergunningaanvragen naar type activiteit (ruimte, bouwen/wonen, milieu). Op het onderwerp Wkb hebben respondenten dit kwartaal

voor het eerst materiële volumes gemeld. Daarop beginnen we ook inzicht te ontwikkelen op de detailvragen in het Wkb-hoofdstuk.

In het komende hoofdstuk is er een vergelijking gegeven van gegevens van de monitor kwartaal 1, 2 en 3. Daarbij kan het voorkomen dat de cijfers over het eerste en tweede kwartaal in deze rapportage anders zijn dan we in [de rapportage van kwartaal 1](#) en [kwartaal 2](#) hebben weergegeven, wanneer wij gegevens nader hebben kunnen detailleren of definiëren. Zo is er voor de extrapolatie naar landelijke cijfers gebruik gemaakt van het totaal aantal inwoners, in plaats van het aantal gemeenten in een categorie. Deze berekening sluit beter aan bij de werkelijkheid. De resultaten die in de vorige rapportages zijn beschreven zijn niet aangepast.

#### 4.1. Beleidsafdelingen: Kerninstrumenten

De beleidsafdelingen binnen de fysieke leefomgeving van een gemeente kunnen verschillende benamingen hebben. We zien bijvoorbeeld Ruimtelijke ordening (RO), planvorming, fysiek domein of ruimtelijk beleid. Ongeacht deze benaming, onderzoeken we in dit onderdeel de impact van de stelselwijziging op het gebied van ruimtelijke beleidsvorming en de impact van de kerninstrumenten die daarmee te maken hebben.

In de volgende paragrafen kijken we per kerninstrument steeds naar de landelijke volumes en daarna naar de lokale volumes, verklaringen en toelichtingen daarop.

We onderzoeken de publicatie van omgevingsvisies, programma's en omgevingsplannen, zowel de ontwerp- als de vastgestelde documenten. Dit stelt ons in staat om te zien hoeveel publicaties worden gedaan, met en zonder ontwerpfasen vanwege technische aanpassingen, evenals de ontwerppublicaties, waar we kennis opdoen van participatie-activiteiten. De inhoud van de wijzigingen wordt niet onderzocht, dus er worden geen uitspraken gedaan over de omvang en de juistheid van de inhoud. Dat is ook niet het doel van deze monitor. De hoeveelheid publicaties geeft aan dat het proces op gang komt en dat het voor gemeenten mogelijk is om via de nieuwe standaard STOP/TPOD te publiceren.

Gemeenten die (nog) niet via STOP/TPOD publiceren, hebben overgangsrecht voor omgevingsvisies en de tijdelijke mogelijkheid om gebruik te maken van TAM-IMRO voor voorbereidingsbesluiten en omgevingsplannen. Dit is een tijdelijke maatregel die ervoor zorgt dat gemeenten (en softwareleveranciers) die nog niet klaar zijn om via de nieuwe standaard te publiceren toch verder kunnen. Deze flexibiliteit is belangrijk in de overgangsfase naar de volledige implementatie van de Omgevingswet. Door zowel publicaties met STOP/TPOD als met de IMRO-standaarden te monitoren, krijgen we een volledig beeld van de publicatieactiviteiten van gemeenten, voor zowel de omgevingsvisies als de omgevingsplannen.

#### 4.1.1. Omgevingsvisie

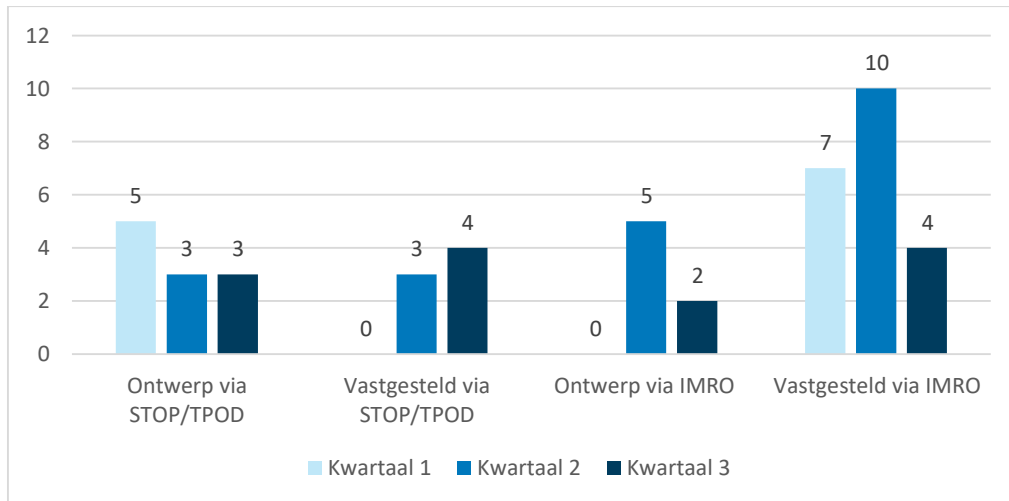
Op 1 januari 2027 moeten gemeenten beschikken over een omgevingsvisie die voldoet aan de eisen van de Omgevingswet. De visie moet worden gepubliceerd met de technische standaard STOP/TPOD. Gemeenten die nog niet via STOP/TPOD kunnen publiceren, kunnen tot 1 januari 2025 gebruikmaken van het overgangsrecht en bij het opstellen of wijzigen van hun omgevingsvisie gebruikmaken van de RO Standaarden (IMRO).

[Meer informatie over deze transitieperiode naar de omgevingsvisie](#)

Op bovenstaande webpagina vindt u ook een overzicht met acties en aandachtspunten.

#### Landelijke volumes

In de landelijke systemen zien we elk kwartaal een klein aantal publicaties, zowel van ontwerpen als van vastgestelde visies, en zowel via STOP/TPOD als via TAM IMRO. Er is nog geen trend over de kwartalen heen vast te stellen.

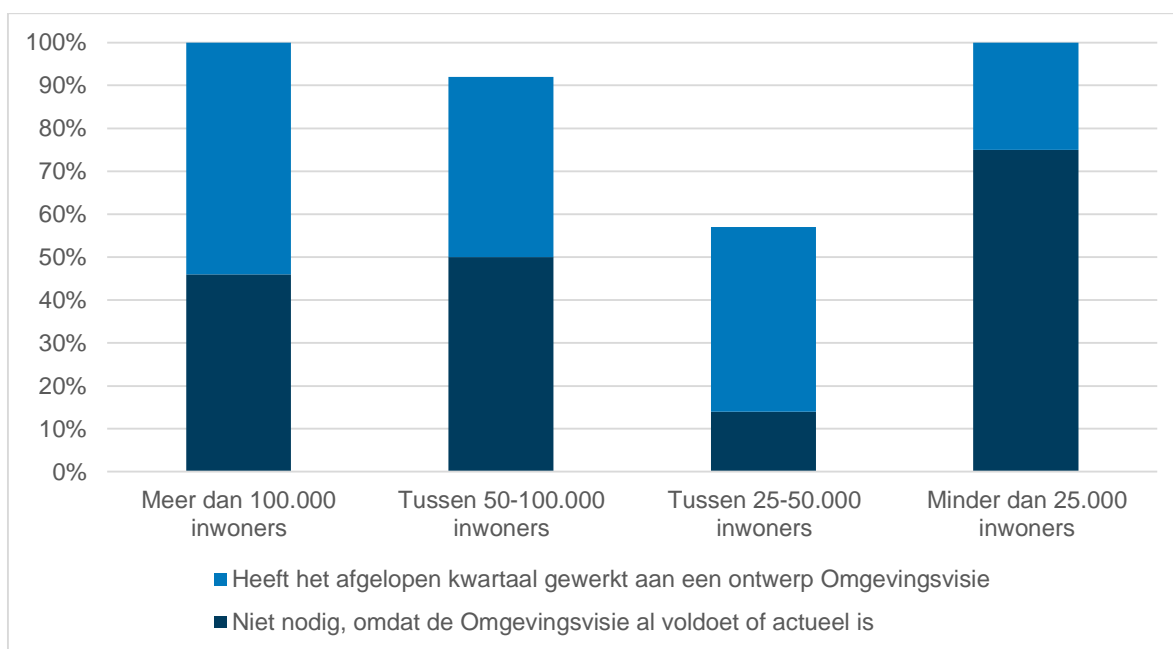


Figuur 1 Publicatie van omgevingsvisies in verschillende standaarden en versies in kwartaal 1, 2 en 3

Gemeenten hebben weliswaar tot 2027 de tijd, maar kunnen alleen dit jaar nog gebruik maken van de IMRO standaard voor eventuele wijzigingen. Een groot aantal gemeenten geeft aan dat ze hun structuurvisie of omgevingsvisie al vastgesteld hebben. Wanneer deze visie voldoet aan de eisen van een omgevingsvisie en al via IMRO is vastgesteld, wordt nog steeds aangeraden om een publicatie in STOP te doen.

#### Lokaal beeld volumes

Dit kwartaal hebben we gemeenten voor het eerst gevraagd of zij al een actuele omgevingsvisie (of een nog actuele structuurvisie) hebben, om deze cijfers te kunnen combineren met de gegevens of gemeenten nu aan hun visie werken. De volgende figuur toont deze informatie gecombineerd:



Figuur 2 Percentage respondenten dat aangeeft al gereed te zijn of nog te werken aan hun omgevingsvisie!

Uit figuur 2 kunnen we opmaken dat rond de 40% van de gemeenten op dit moment een actuele visie heeft, en dat daarnaast ongeveer 44% van de gemeenten werkt aan het actualiseren van de visie. Daaruit zou voorzichtig geconcludeerd kunnen worden dat 16% van de gemeenten haar visie moet actualiseren, maar daar nog niet aan werkt.

Tot nu toe heeft één respondent (3%) een definitieve versie van de omgevingsvisie gepubliceerd.

We komen op basis van de inhoudelijke respons tot de volgende inzichten:

- Verschillende gemeenten rapporteren over de voortgang van hun omgevingsvisies en omgevingsplannen. Zo is de publicatie van de ontwerp-omgevingsvisie vaak gepland voor Q4, terwijl veel gemeenten nog niet met programma's zijn begonnen. Participatie bij de ontwikkeling van deze plannen varieert, waarbij bestaand beleid vaak geen participatie vraagt, maar nieuw beleid intensievere participatie vereist.
- Er zijn echter technische en organisatorische uitdagingen, zoals een gebrek aan capaciteit en het niet in productie hebben van de benodigde software, wat leidt tot vertragingen. Gemeenten hebben hun omgevingsvisies al vastgesteld, maar werken aan actualisaties of uitvoeringsprogramma's, terwijl anderen hun plannen nog in transitie of in de wacht hebben gezet vanwege diverse uitdagingen.

#### Toelichtingen van gemeenten

“Omgevingsvisie is in ontwikkeling conform planning”

“De omgevingsvisie [...] is vastgesteld in 2021. In 2025 wordt gewerkt aan herziening van de omgevingsvisie. Vaststelling naar verwachting Q1-2026. Voor 1 januari 2027 moet een gemeente wettelijk gezien (pas) beschikken over een omgevingsvisie.”

“Het werk aan de omgevingsvisie en het omgevingsplan vindt nog intern plaats. Betreffen vooral voorbereidende en verkennende werkzaamheden.”

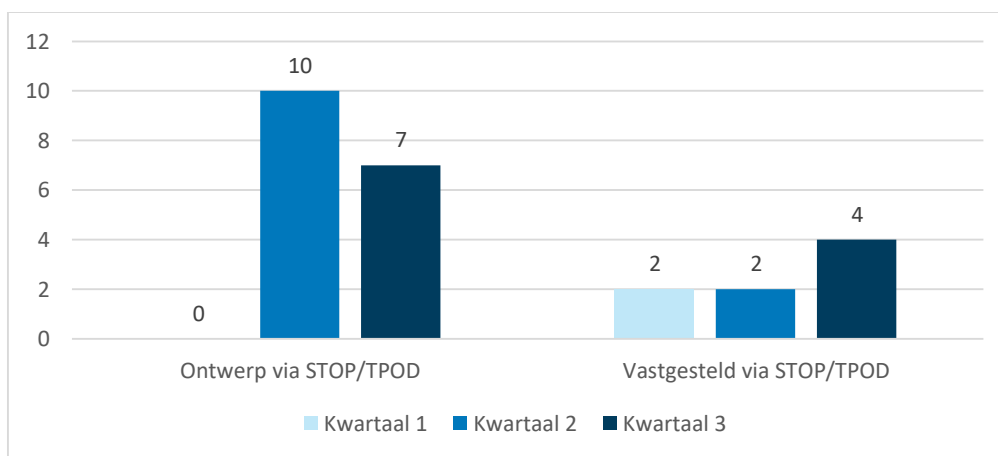
#### 4.1.2. Programma's

Het programma is een flexibel instrument dat de overheid kan inzetten voor uitwerking, doorwerking of uitvoering van beleid.

##### Landelijke volumes

Het aantal programma's dat wordt ingezet wordt gemeten aan de hand van de publicaties via de Landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen (LVBB). We meten dan vooral dát het programma wordt ingezet als instrument. Er bestaan verplichte en vrijwillige programma's die overheden kunnen inzetten.

We zien in de eerste drie kwartalen dat een beperkt aantal programma's gepubliceerd wordt, in ontwerp of als vastgesteld programma.



Figuur 3 Publicatie van omgevingsprogramma's in verschillende versies in kwartaal 1, 2 en 3

##### Lokaal beeld volumes

22 gemeenten (51%) geven aan dat ze in het derde kwartaal hebben gewerkt aan het opstellen van programma's. Over de linie constateren we een duidelijke stijging door de kwartalen heen.

Gemeentegrootte	Percentage Q1	Percentage Q2	Percentage Q3
Meer dan 100.000 inwoners	25%	33%	46%
Tussen 50-100.000 inwoners	78%	36%	67%
Tussen 25-50.000 inwoners	0%	40%	43%
Minder dan 25.000 inwoners	25%	50%	50%
<b>Totaal respondenten</b>	<b>32%</b>	<b>38%</b>	<b>51%</b>

Tabel 2 Gemeenten die aangeven te hebben gewerkt aan omgevingsprogramma's in kwartaal 1, 2 en 3

Respondenten geven aan dat hun programma's worden opgesteld per gebied waarbij we de volgende thema's zien terugkomen: binnenstad, gebiedsprogramma's zoals landelijk gebied en vitale kernen, bedrijventerreinen, wijken en dorpen; of per thema met meer programma's rondom geluid. Ook wordt biodiversiteit, klimaat en volkshuisvesting genoemd.

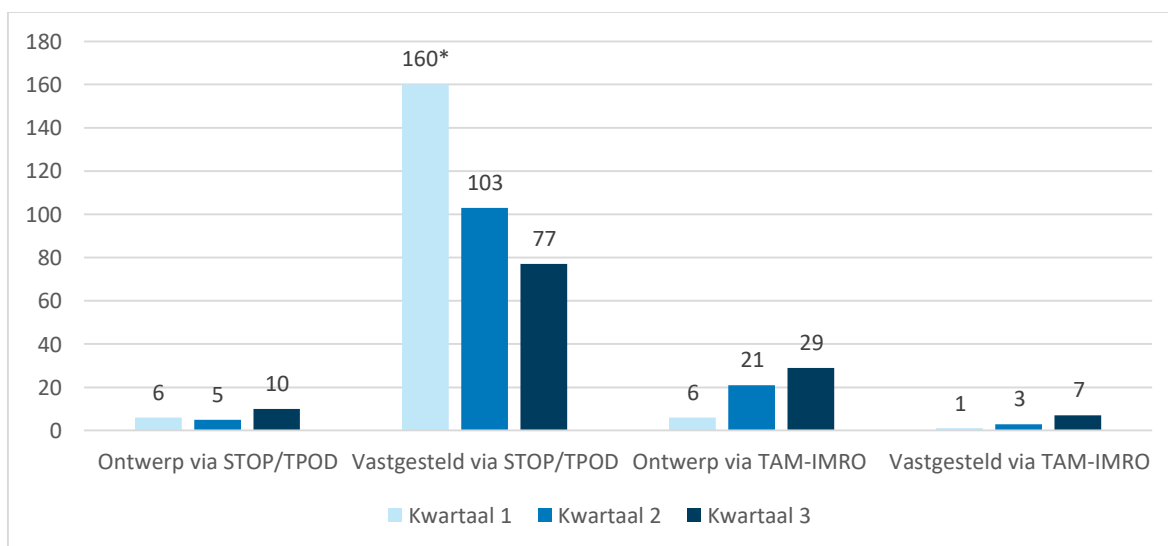
### 4.1.3. Omgevingsplannen

Voor het omgevingsplan geldt ook een transitieperiode. Deze periode loopt tot 2032. Er is een aantal instrumenten beschikbaar om het omgevingsplan vast te stellen en te wijzigen.

- Het [wijzigen van het omgevingsplan met behulp van de STOP-standaard](#)
- Het wijzigen van het omgevingsplan met behulp van [TAM-IMRO](#)
- De vergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit ([BOPA](#))

#### Landelijke volumes

In de volgende figuur worden de landelijke aantallen voor gepubliceerde wijzigingen op omgevingsplannen via STOP/TPOD en via TAM-IMRO weergegeven.



Figuur 4 Publicatie van omgevingsplannen in verschillende versies in kwartaal 1, 2 en 3

\*) In kwartaal 1 zien we dat er 160 keer een wijziging op omgevingsplannen is vastgesteld vanaf 1 januari 2024, toen er 342 van rechtswege vastgesteld werden. 85 gemeenten (van die 160) hebben ná 1 januari nog geen wijziging op het omgevingsplan gepubliceerd, dit aantal is met 11 gemeenten afgenomen sinds kwartaal 2. De andere gemeenten hebben allemaal 1 of meerdere wijzigingen op het omgevingsplan gepubliceerd.

We zien in de publicaties een groot aantal wijzigingen op omgevingsplannen via STOP/TPOD. Een groot deel daarvan is het zogenaamde 'technisch in beheer nemen van de bruidsschat'.

#### Vorbereidingsbesluit

In bepaalde gevallen is het goed om een planwijziging te combineren met het nemen van een voorbereidingsbesluit (met voorbeschermingsregels).

De aantallen in Tabel 3 hieronder zijn de gepubliceerde voorbereidingsbesluiten via STOP/TPOD. Aangezien voorbereidingsbesluiten van andere overheden effect kunnen hebben op het omgevingsplan van gemeenten hebben we hier ook desbetreffende provinciale en ministeriële voorbereidingsbesluiten opgenomen. Dit geeft vooral een indicatie van het gebruik van het

instrument. Daarnaast zijn ook de voorbereidingsbesluiten die (nog) via de tijdelijke alternatieve maatregel gepubliceerd worden meegenomen.

Publicaties voorbereidingsbesluiten	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3
Door gemeenten via STOP/TPOD	9	3	6
Door gemeenten via TAM-IMRO	6	9	9
Door provincies via STOP/TPOD	266	24	5
Door het rijk via STOP/TPOD	342*	1	0

Tabel 3 Publicaties van voorbereidingsbesluiten via STOP/TPOD en TAM IMRO door gemeenten, provincies en rijk

\*) Op 1 januari 2024 is door het rijk een voorbereidingsbesluit over hyperscale datacenters voor alle gemeenten in Nederland gepubliceerd.

### Lokaal beeld volumes

We zien veel activiteit rondom het omgevingsplan, het percentage respondenten dat gewerkt heeft aan het omgevingsplan is in kwartaal 3 weer gestegen naar 79% t.o.v. 72% in het vorige kwartaal. Drie gemeenten (7% van de respondenten) geeft aan een publicatie te hebben gedaan, alle drie via STOP/TPOD.

Gemeentegrootte	Percentage Q1	Percentage Q2	Percentage Q3
Meer dan 100.000 inwoners	100%	78%	92%
Tussen 50-100.000 inwoners	78%	82%	83%
Tussen 25-50.000 inwoners	70%	67%	71%
Minder dan 25.000 inwoners	75%	50%	50%
<b>Totaal respondenten</b>	<b>81%</b>	<b>72%</b>	<b>79%</b>

Tabel 4 Gemeenten die hebben aangegeven te hebben gewerkt aan omgevingsplannen in kwartaal 1, 2 en 3

29 van de 43 respondenten (67%) geeft aan gebruik te maken van de BOPA-procedure om wijzigingen in het omgevingsplan te doen.

Wanneer gemeenten werken aan omgevingsvisies en -plannen, moeten ze de belangen van alle betrokkenen afwegen. Participatie bij het opstellen van deze visies en plannen is een belangrijk onderdeel van de Omgevingswet. In paragraaf 4.6 is hierover een uitgebreide analyse opgenomen.



## Toelichtingen van gemeenten

“Omgevingsprogramma’s. Een aantal omgevingsprogramma’s is vastgesteld: omgevingsprogramma riolering en klimaatadaptatie, omgevingsprogramma Sociale Basis Maatschappelijke Voorzieningen (SBMV) en het omgevingsprogramma Zon op Veld. Gewerkt wordt aan omgevingsprogramma’s Landbouw, Woningbouw, Zon op Dak en Mobiliteit. “

“Bruidsschatregels zijn technisch in beheer genomen. De eerstvolgende wijziging Q4-2024 ziet op verwerking van de Vangnetregels in het omgevingsplan en daar de verwerking van de urgente milieuthema’s. In de testomgeving is een structuur gebouwd voor het omgevingsplan die bij voortduring per beleidsthema verder wordt uitgebouwd. “

“We hebben voor de zomer van 2024 de bruidsschat technisch in gebruik genomen in het omgevingsplan. We hebben de afgelopen tijd gewerkt aan de 1e wijziging van het omgevingsplan (naar verwachting gaat het ontwerp ter inzage in Q4/2024 in STOP/TPOD).”

“Wij zijn nog niet gestart met de opbouw van het omgevingsplan. Dat heeft ermee te maken dat wij over gaan stappen van leverancier, op dit moment zitten wij nog midden in de aanbesteding van nieuwe plan- en regelsoftware. Omdat wij bij de huidige leverancier nog niet naar productie zijn met de software, kunnen wij ook in die software nog geen omgevingsplan opbouwen. Het is zonde om nu energie te steken in de implementatie van de huidige software, dus hebben wij de opbouw van het omgevingsplan 'on hold' gezet tot wij nieuwe en geïmplementeerde software hebben (verwachting Q1 2025).”

“De gemeente is bezig met het vaststellen van het uitgebreide transitieplan, waarbij de eerste stappen gezet worden op het vullen van een 1e omgevingsplan op inhoud.”

## Toepasbare regels

We stelden de vraag of gemeenten voor hun totale dienstenpakket rondom de Omgevingswet konden inschatten hoever ze zijn met het maken van toepasbare regels. De respons toont dat gemeenten gemiddeld inschatten rond de 20% gereed zijn met het maken van toepasbare regels.

Gemeentegrootte	Inschatting gereed Q1	Inschatting gereed Q2	Inschatting gereed Q3
Meer dan 100.000 inwoners	Gemiddeld 31% van de opgave gereed	Gemiddeld 25% van de opgave gereed	Gemiddeld 37% van de opgave gereed
Tussen 50-100.000 inwoners	Idem 21%	Idem 13%	Idem 15 %
Tussen 25-50.000 inwoners	Idem 19%	Idem 27%	Idem 20 %
Minder dan 25.000 inwoners	Idem 18%	Idem 5%	Idem 37 %
<b>Totaal respondenten</b>	<b>Idem 22%</b>	<b>Idem 20%</b>	<b>Idem 24 %</b>

Tabel 5 Inschatting van gemeenten in hoeverre zij gereed zijn met het maken van toepasbare regels

Uit de opmerkingen van gemeenten halen we op dat het lastig is te schatten in hoeverre men gereed is met de toepasbare regels. Door wijzigingen in het omgevingsplan komt ook weer behoefte aan nieuwe toepasbare regels. Op dit moment is nog niet te voorzien hoeveel dat er gaan zijn. Dit zien we ook terug in de bovenstaande tabel, waar de inschatting van gereedheid per grootte-categorie nogal fluctueert.

### 4.1.4. Lokaal beeld capaciteit (kerninstrumenten)

Dit onderdeel was geen deel van de uitvraag voor kwartaal 3, voor dit onderdeel verwijzen we u naar [de rapportage van kwartaal 1](#).

## 4.2. Vergunningverlening

In deze paragraaf wordt de afdeling Vergunningverlening, of de activiteit onder de loep genomen. Organisatorisch kan zij deel uitmaken van een bredere afdeling 'VTH' of apart staan, of zelfs (gedeeltelijk) zijn uitbesteed aan de omgevingsdienst. We kijken in het kader van de stelselwijzigingen Omgevingswet en Wkb natuurlijk naar de vergunningverlening binnen het fysieke domein.

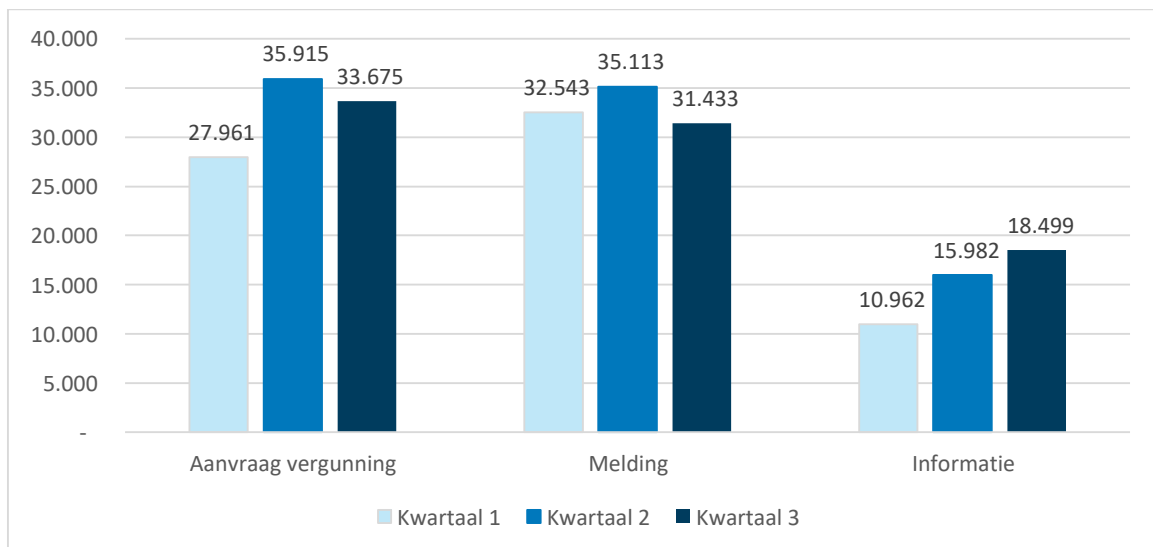
### 4.2.1. Landelijke volumes

De stroom gegevens ten aanzien van wat er bij gemeenten binnenkomt (aanvragen, meldingen, informatieverstrekkingen) voor de aan de Omgevingswet gerelateerde producten kunnen wij voor een groot deel uit het landelijk DSO halen. Daarmee hebben we een landelijk beeld van de betreffende volumes. We hebben wel te maken met het feit dat in het DSO alleen de aanvraag wordt geregistreerd, niet de afhandeling van een aanvraag. De informatie over afhandeling wordt uit de lokale uitvraag (par. 4.2.2) samengesteld.

We stelden in kwartaal 1 vast dat er meer meldingen werden gedaan dan dat er vergunningen werden aangevraagd. In de volgende kwartalen zijn de aantallen meldingen en aanvragen vergunning ongeveer aan elkaar gelijk. Het aantal meldingen op een informatieplicht lijkt wel stevig te groeien door de kwartalen heen.

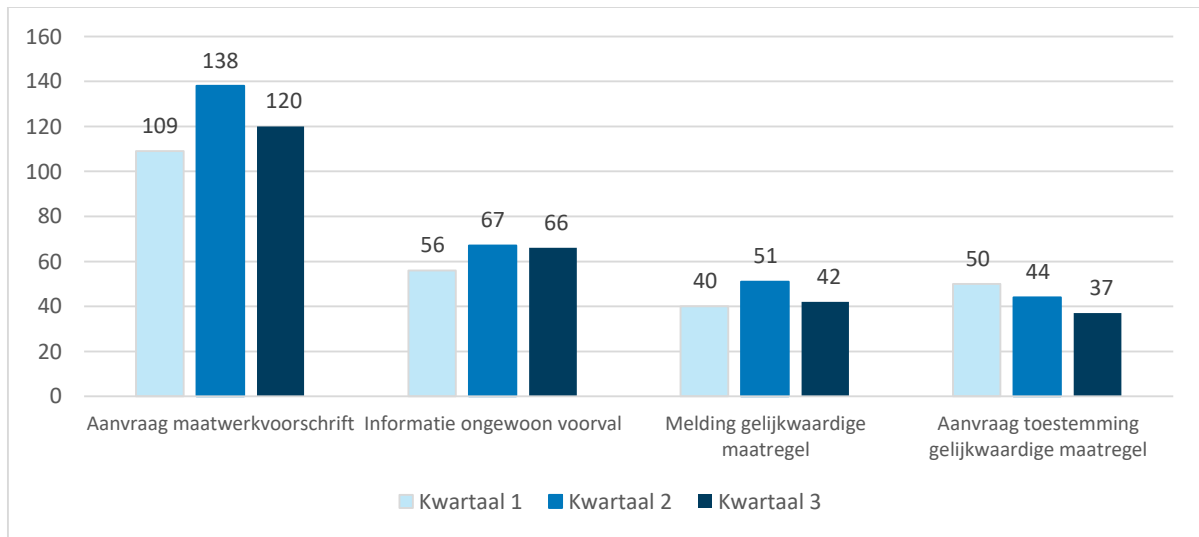
Het doel van de Omgevingswet om meer activiteiten vergunningsvrij te maken is landelijk te monitoren. De verwachting is dat de verhouding vergunningen en meldingen gaat veranderen, waarbij het aantal meldingen zal stijgen en het aantal vergunningaanvragen zal dalen. Deze ontwikkeling is in de cijfers tot nu toe nog niet waar te nemen.

Er zijn zeven typen verzoeken die via het DSO worden gedaan. Vergunningaanvragen, meldingen en informatieplichten zijn de grootste aantallen:



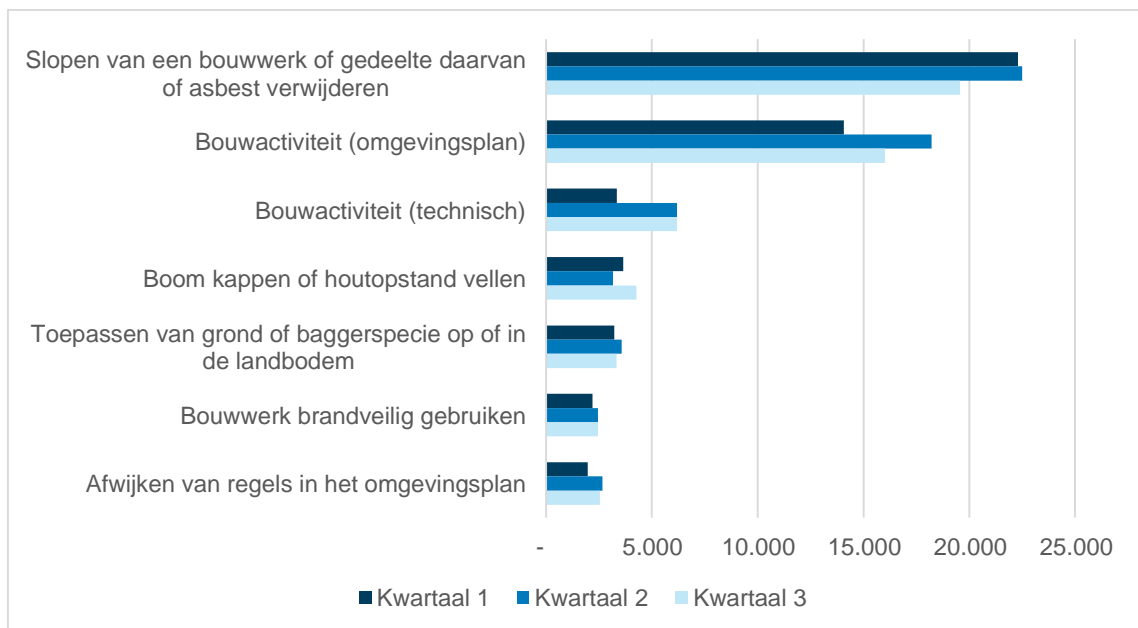
*Figuur 5 aantallen vergunningen en meldingen (doelverzoek initiëren) van kwartaal 1,2 en 3*

Daarnaast zijn er 4 soorten verzoeken die minder vaak voor komen:



Figuur 6 Overzicht van niet veel gebruikte verzoeken kwartaal 1 en 2

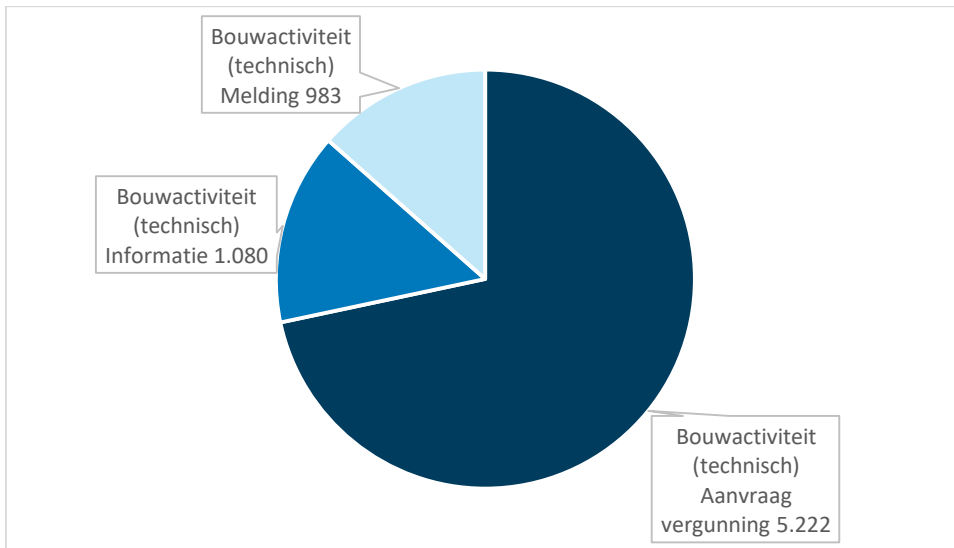
Er is een grote variatie aan activiteiten in de Omgevingswet, waarvoor verzoeken gedaan kunnen worden. De meest voorkomende onderwerpen zijn in Figuur 7 weergegeven.



Figuur 7 Top 7 onderwerpen (activiteiten) van verzoeken (vergunningen + meldingen, initiatie) kwartaal 1, 2 en 3 -2024

Verreweg de meeste verzoeken hebben te maken met slopen en bouwen. In de categorie “Afwijken van regels in het omgevingsplan” zien we aanvragen die tot een BOPA kunnen leiden. Óf een vergunning buitenplans wordt behandeld is echter aan de gemeente zelf, waardoor het werkelijk aantal te behandelen BOPA’s van dit getal kan afwijken.

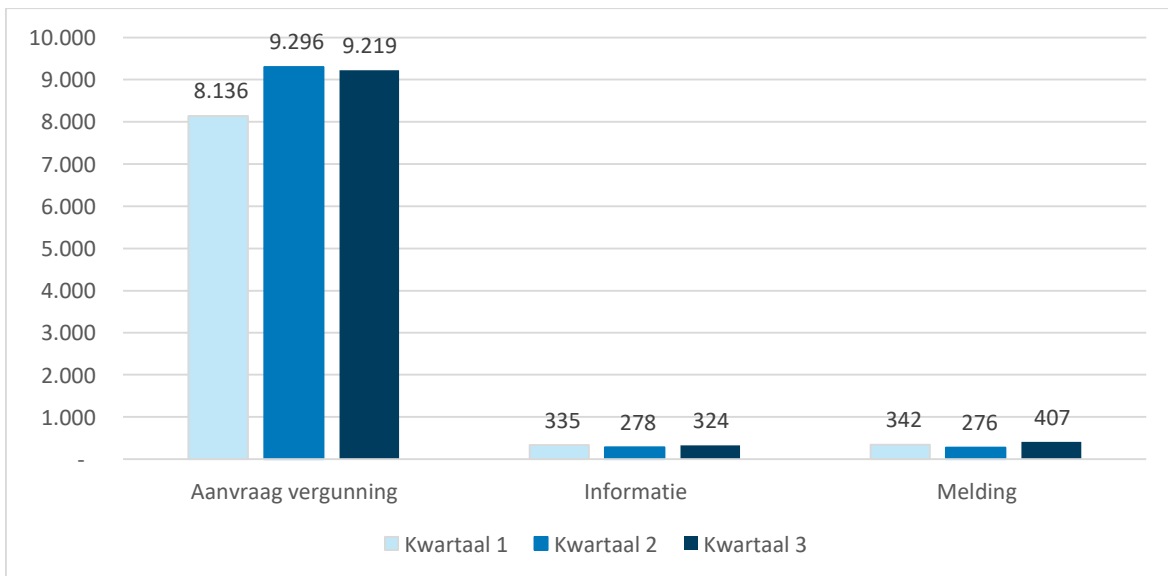
Uit de landelijke gegevens is de bouwactiviteit verder uitgediept, naar aantal vergunningaanvragen, informatieplichten en de melding op een bouwtechnische activiteit.



Figuur 8 Onderverdeling bouwactiviteit (technisch) naar informatie, melding en vergunning in kwartaal 3

### Conceptverzoeken

Conceptverzoeken kunnen ook via het DSO aangevraagd worden – als de gemeente dit heeft ingesteld. Bij elkaar zijn er zo'n 10.000 verzoeken via het DSO gedaan, waarvan de overgrote meerderheid over vergunningaanvragen gaat. Het aantal aangevraagde conceptverzoeken via DSO is vanaf kwartaal 3 weer iets gedaald en is vergelijkbaar met de daling van het aantal vergunningaanvragen die we vanaf kwartaal 3 waarnemen (zie hierboven figuur 5).



Figuur 9 Aantal conceptverzoeken via DSO per verzoektype per kwartaal

### **Buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA)**

De BOPA is een bijzondere vergunning en een belangrijk instrument. Deze activiteit maakt het verlenen van een vergunning toch mogelijk, ook als deze afwijkt van het omgevingsplan of als het volgens de beoordelingsregels niet mogelijk is om de vergunning te verlenen. Op dit moment wordt de BOPA in beperkte gevallen ook gebruikt als alternatief voor een planwijziging in het omgevingsplan.

Ondertussen loopt ook [een onderzoek van Kwink groep](#) vanuit de Evaluatie Commissie Omgevingswet (EcO) naar de werking van de BOPA.

### **Analyse van de volumes**

In de cijfers over activiteiten via het DSO zien we een flinke toename van het gebruik van de aanvraagmodule over het algemeen en een stevige stijging op een aantal onderdelen, vooral op de bouwactiviteit (technisch en ruimtelijk). De top 20 met uitsplitsing naar vergunning, melding of informatieplicht is te zien in Bijlage 1 - Top 20 activiteiten via DSO.

#### **4.2.2. Lokaal beeld volumes**

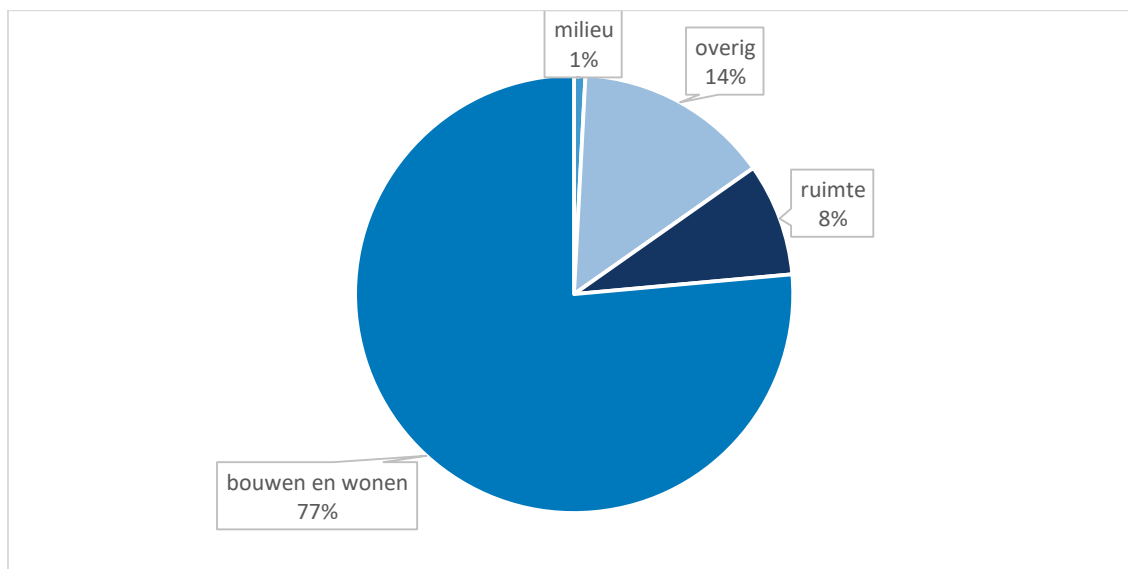
De volgende informatie is gebaseerd op 43 respondenten. Daarbij een kanttekening dat meerdere gemeenten bij ons hebben aangegeven dat de gegevens lastig uit de verschillende VTH-systemen zijn te halen<sup>1</sup>. Ook is er op dit moment weinig zicht op de vergunningsaanvragen die bij de omgevingsdiensten zijn binnengekomen en afgehandeld.

### **Vergunningaanvragen**

Het aantal vergunningaanvragen, dat wij lokaal uitvragen via de enquête, ligt goed in lijn met het landelijk beeld vanuit het DSO (binnen 10% afwijking).

---

<sup>1</sup> Het team monitoring van de VNG onderzoekt de mogelijkheden om met behulp van een aantal van de leveranciers van VTH-pakketten en in samenwerking met Omgevingsdiensten (OD's), de informatie directer uit de systemen toegankelijk te maken, om de informatievoorziening op dit gebied te verbeteren. Dit vooral ook met het oog op de onmogelijkheid om deze gegevens (over het vergunningverleningsproces ná de aanvraag), van het DSO te betrekken, omdat deze processtroom niet via het DSO loopt.

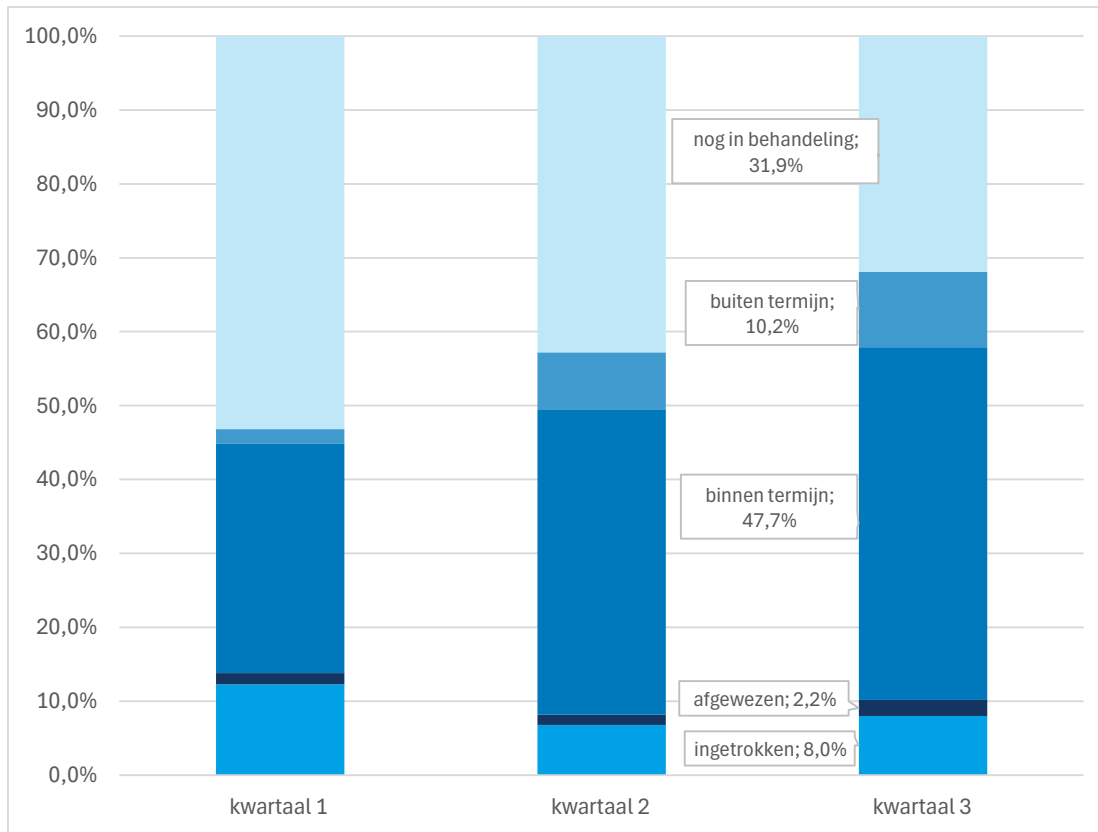


*Figuur 10 Verdeling van vergunningaanvragen per thema bij de respondenten in kwartaal 2 en 3.*

De focus bij de lokale cijfers over vergunningen ligt op aanvragen die de gemeente zelf behandelt, zoals bouwen en ruimtelijke ordening, terwijl milieubelastende activiteiten (MBA's) vooral bij omgevingsdiensten liggen. Dit verklaart het lage percentage milieu-gerelateerde aanvragen in Figuur 10 hieronder. Er werd in kwartaal 1 een daling aangegeven in aanvragen na een piek vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet. In het tweede kwartaal is het aantal aanvragen weer toegenomen. In kwartaal 3 zijn het aantal aanvragen, mogelijk door seizoensinvloeden, weer wat afgenomen. In de enquête vragen we gemeenten om aan te geven de vergunningaanvragen te verdelen naar de thema's 'Ruimte' 'Bouwen en wonen' en 'Milieu'. Van de 43 respondenten heeft ongeveer de helft (21) een verdeling kunnen maken en zien we dezelfde verdeling als kwartaal 2.

## Afhandeling van aanvragen

Vanuit de extrapolatie van lokale input kijken we meer gedetailleerd naar de afhandeling van aanvragen.



Figuur 11 Percentage afhandeling van totaal aantal vergunningaanvragen kwartaal 1, 2 en 3

Het percentage aanvragen dat binnen de termijn wordt afgehandeld, groeit ten opzichte van het eerste en tweede kwartaal, maar we zien ook het percentage 'buiten de termijn' toenemen. Voor een groot deel valt dit te verklaren door de start van de nieuwe werkwijze: in het eerste kwartaal waren er nog niet veel aanvragen waarvan de termijn afliep. Pas na drie of vier kwartalen zullen we kunnen zien of de percentages binnen/buiten termijn stabiliseren of een ontwikkeling laten zien. Het percentage ingetrokken aanvragen is in het tweede kwartaal sterk afgenomen en in kwartaal 3 weer wat toegenomen. Het percentage afgewezen aanvragen stijgt flink in kwartaal 3.

Voor de presentatie van de cijfers hebben we de verdeling opgeteld tot 100% en hebben we de aanname gedaan dat de 'rest' van de vergunning nog in behandeling is.

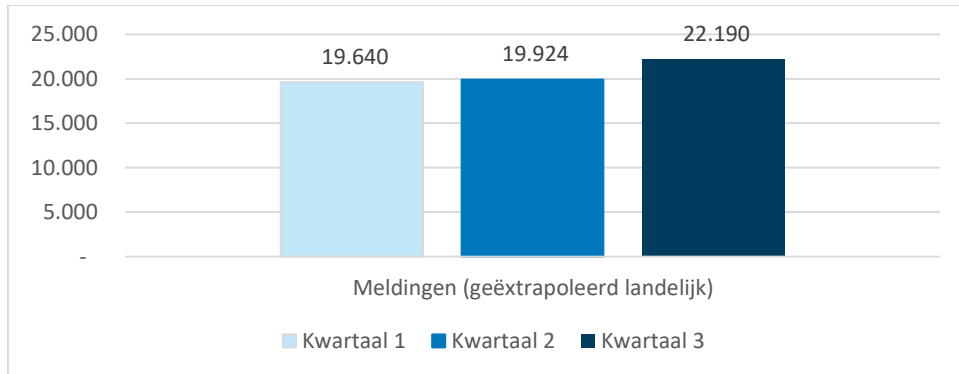
## De BOPA (buitenplanse omgevingsplanactiviteit)

Dit kwartaal hebben we gemeenten voor het eerst gevraagd hoeveel initiatieven zij buitenplannen in behandeling hebben, als zogenaamde BOPA. Het beeld hierover is nog niet volledig, niet alle gemeenten kunnen dit al beantwoorden. De 28 gemeenten die het overzicht konden delen, hebben gezamenlijk 219 BOPA-initiatieven in behandeling in het derde kwartaal. Landelijk geëxtrapolerd zou dat een volume van ongeveer 2.450 initiatieven betekenen.

## Meldingen

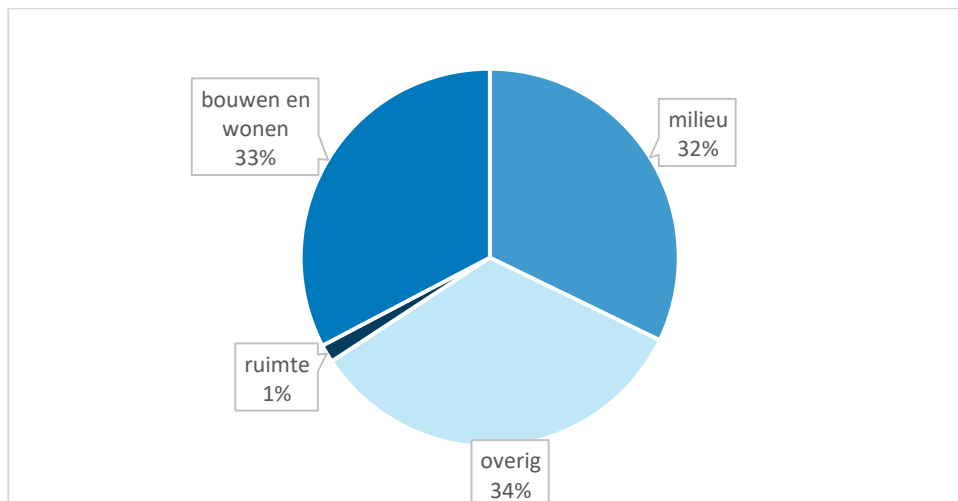
We nemen in de lokale uitvraag waar dat er beduidend minder meldingen gerapporteerd worden, dan wat we zouden verwachten vanuit de landelijke DSO-gegevens. Dit vraagt nader onderzoek in de volgende kwartalen. De verwachting is dat veel meldingen via de Omgevingsdiensten (OD's) binnenkomen en dan door gemeenten niet meegeteld worden.

In Figuur 12 tonen we het volume meldingen dat door de respondenten is ontvangen, geëxtrapoleerd naar landelijke cijfers.



*Figuur 12 Totaal aantal meldingen geëxtrapoleerd naar landelijk kwartaal 1, 2 en 3*

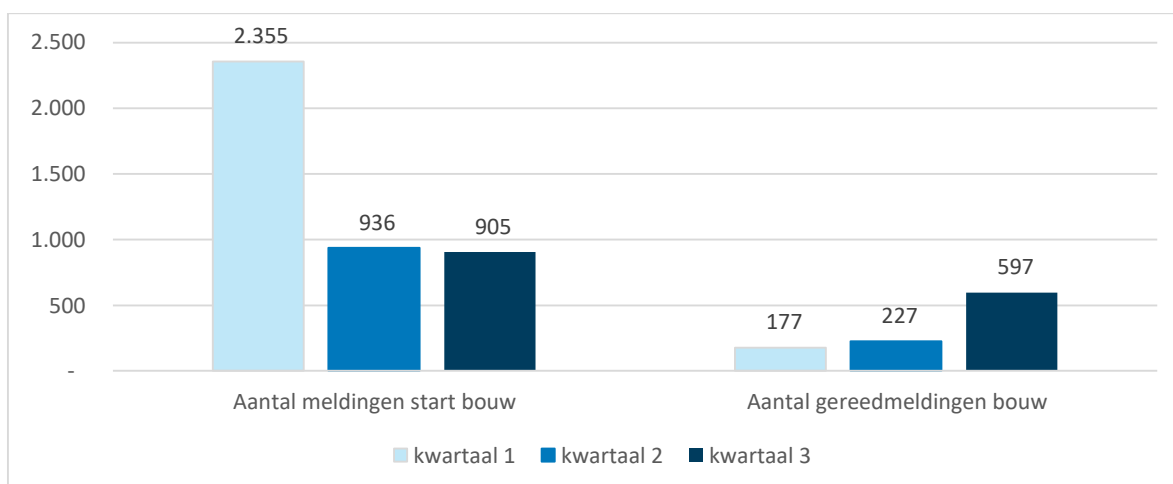
In de enquête vragen we gemeenten om aan te geven de door haar ontvangen meldingen te verdelen naar 'Ruimte' 'Bouwen en wonen' en 'Milieu'. Van de 43 respondenten hebben 31 gemeenten een verdeling kunnen maken.



*Figuur 13 verdeling van meldingen naar thema in kwartaal 2 en 3*

Zoals in Figuur 14 weergegeven, zien we in het tweede en derde kwartaal een fors lager aantal startmeldingen bouw. Het volume gereedmeldingen blijft op peil ten opzichte van het eerste kwartaal, en stijgt juist fors in het derde kwartaal.





Figuur 14 Aantal 'start bouw' en 'gereed melding bouw', kwartaal 1, 2 en 3 (landelijk geëxtrapoleerd)

### Vooroverlegafspraken (conceptverzoeken)

In onderstaande Tabel 6 tonen we de vooroverlegverzoeken die zijn aangevraagd door initiatiefnemers en de verzoeken die daadwerkelijk uitgevoerd zijn. Er is niet gekeken naar de vraag of vooroverleg ook noodzakelijk is, alleen naar de aanvragen en de afhandeling.

Het aantal conceptverzoeken, dat wij ook lokaal uitvragen via de enquête ligt goed in lijn met het landelijk beeld vanuit het DSO (binnen 10% afwijking).

Respondenten geven aan dat het lastig is om na te gaan of alle verzoeken worden gehonoreerd, omdat niet alle afspraken worden geregistreerd en afspraken worden gebundeld op omgevingstafels of intaketafels. We zien dit ook terug in de fluctuatie van cijfers in tabel 6.

Gemeentegrootte	Kwartaal 1 vooroverleg afspraken gehonoreerd	Kwartaal 2 vooroverleg afspraken gehonoreerd	Kwartaal 3 Vooroverleg afspraken gehonoreerd
Meer dan 100.000 inwoners	40%	40%	76%
50.001 t/m 100.000 inwoners	46%	16%	91%
25.001 t/m 50.000 inwoners	52%	54%	38%
Minder dan 25.001 inwoners	73%	69%	78%
<b>Totaal respondenten</b>	<b>44%</b>	<b>38%</b>	<b>72%</b>

Tabel 6 percentage uitgevoerde vooroverlegafspraken ten opzichte van aangevraagd vooroverleg over kwartaal 1,2 en 3

#### **Toelichtingen van gemeenten**

"Ik heb de gegevens opgehaald bij Casemanager, jurist en via rapportages uit de VTH gehaald. Aangezien het de eerste keer is dat we deze enquête invullen wisten we ook niet precies wat de uitvraag zou zijn en hopen we in de toekomst op meer vragen een antwoord te kunnen hebben."

"Dit kunnen we niet geautomatiseerd uit het systeem halen. Hopelijk volgend kwartaal wel samen met het BI-team."

"Alleen totaal aantal vergunningen/vooroverleg zijn bekend van [...]. Veel informatie kan nog niet uit het huidige systeem gehaald worden. Er wordt aan gewerkt. Gegevens van de OD nog niet beschikbaar. Ook daar wordt aan gewerkt. Gegevens handhaving moeten komen van gemeente Eersel waar we mee samen werken. Ook daar nog geen informatie beschikbaar helaas."

#### **4.2.3. Lokaal beeld capaciteit**

Dit onderdeel was geen deel van de uitvraag voor kwartaal 3, voor dit onderdeel verwijzen we u naar [de rapportage van kwartaal 1](#).

### **4.3. Toezicht en handhaving**

Bij het onderwerp toezicht en handhaving is ook de vraag gesteld of de gemeente omgevingswaarden heeft vastgesteld, die gehandhaafd worden.

Hierop is vier keer positief geantwoord van de 43 respondenten (9%). Dit is een lichte stijging ten opzichte van vorig kwartaal.

#### **Toelichtingen van gemeenten**

"We hebben nog geen omgevingswaarden in het nieuwe Omgevingsplan opgenomen."

"We hebben nog geen omgevingswaarden vastgesteld in kwartaal 3, 2024."

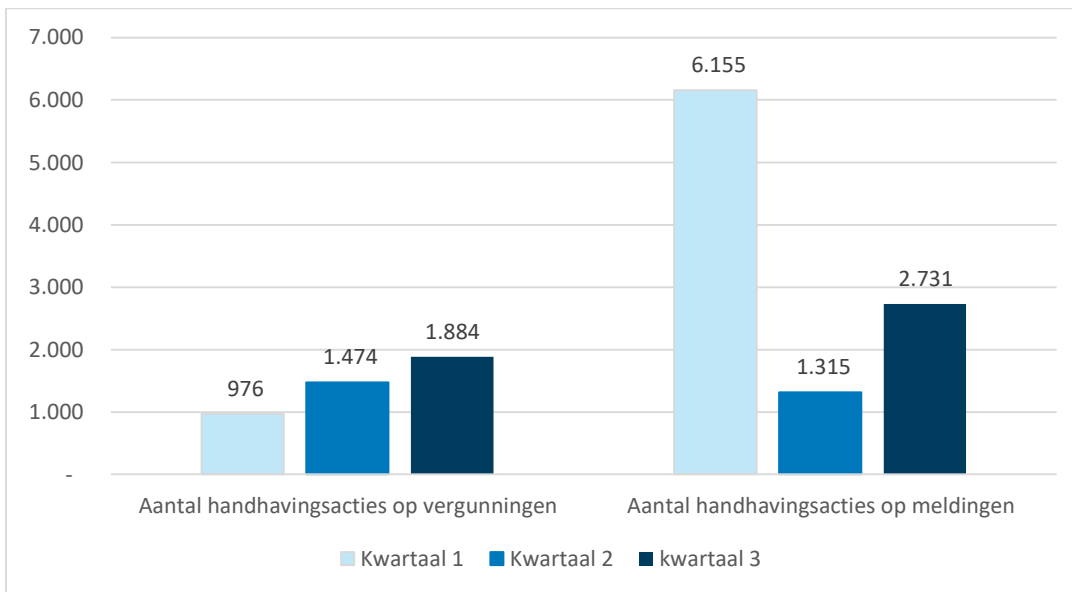
#### **4.3.1. Landelijke volumes**

Toezicht- en handhavingsprocessen worden niet in het DSO-LV uitgevoerd of geregistreerd, dus vanuit de landelijke systemen zijn op dit gebied geen cijfers beschikbaar.

#### **4.3.2. Lokaal beeld volumes**

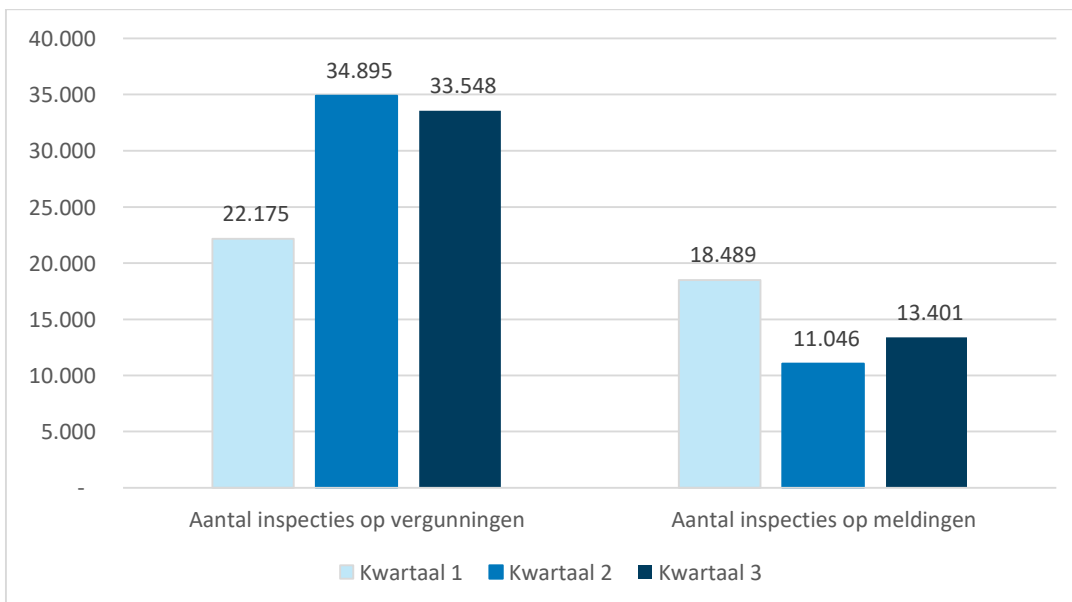
#### **Handhavingsacties**

In de monitor is gevraagd naar de volumes handhavingsacties op verschillende gebieden.



*Figuur 15 Aantal handhavingsacties op vergunningen en meldingen (landelijk geëxtrapoleerd), kwartaal 1, 2 en 3*

Het aantal handhavingsacties op meldingen fluctueert nogal over de kwartalen heen. Enerzijds heeft dit te maken met de definitie van handhavingsacties, waarin we in kwartaal 2 en 3 hebben aangescherpt dat dit gaat om handhavingsacties op meldingen die dat kwartaal zijn binnengekomen en niet de zogenaamde 'klikmeldingen' van inwoners. Anderzijds geven respondenten aan dat het lastig is om de juiste cijfers te verzamelen omdat de informatie (nog) niet op deze manier wordt geregistreerd.



*Figuur 16 Aantal inspecties op vergunningen en meldingen (landelijk geëxtrapoleerd), kwartaal 1 en 2*

De opgegeven aantallen inspecties en handhavingsacties fluctueren sterk tussen het eerste en tweede kwartaal, zonder duidelijke trend of oorzaak. Veel respondenten geven aan dat ze de gevraagde gegevens (nog) niet hebben. In kwartaal 3 zien we wel meer stabilisering van deze cijfers.

### Toelichtingen van gemeenten

“We kunnen deze gegevens nog niet genereren. We werken met een nieuw systeem. Rapportages moeten nog gebouwd worden.”

“Op 1 zaak (vergunning/adres) kunnen meerdere handhavingsacties uitgevoerd worden. De acties die zijn meegenomen betreffen: Handhavingsverzoek nemen, handhavingsverzoek behandelen. Bezwaar behandelen, Invordering ten uitvoer leggen, invorderingsbesluit nemen, Last onder dwangsom ten uitvoer leggen, zienswijze behandelen.”

“Veel nieuwe waarschuwingen en dwangsommen i.v.m. Wet goed verhuurderschap.”

#### 4.3.3. Lokaal beeld capaciteit

Dit onderdeel was geen deel van de uitvraag voor kwartaal 3, voor dit onderdeel verwijzen we u naar [de rapportage van kwartaal 1](#).

#### 4.4. ICT

Dit onderdeel was geen deel van de uitvraag voor kwartaal 3, voor dit onderdeel verwijzen we u naar [de rapportage van kwartaal 1](#).

#### 4.5. Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

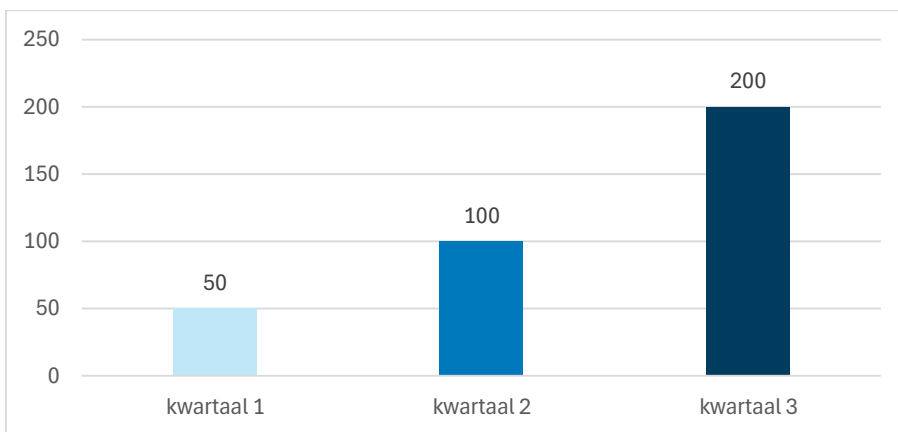
Met de invoering van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen op 1 januari, is de bouwtechnische vergunningplicht voor nieuwbouwprojecten in de zogenaamde Gevolgklasse 1 komen te vervallen. In plaats daarvan is een meldingsplicht gekomen, die leidt tot verschillende meldingen per initiatief.

##### 4.5.1. Landelijke volumes

In het DSO worden initiatieven die onder de Wkb vallen niet specifiek geregistreerd. Gegevens over aantallen “Wkb-initiatieven” moeten uit andere bronnen worden achterhaald.

Uit het DSO krijgen we wel gegevens over het aantal bouwtechnische meldingen, waar Wkb-meldingen een onderdeel van zijn. Deze bovengrens is in het eerste kwartaal 350 meldingen, het tweede kwartaal 446 en het derde kwartaal 983. Dit is de absolute bovengrens van het aantal ingediende Wkb-initiatieven (via het DSO). Met de aanname dat initiatiefnemers steeds het juiste verzoek doen wanneer het om een WKB-initiatief gaat.

Het aantal Wkb-initiatieven wordt ook geregistreerd bij de Toelatingsorganisatie Kwaliteitsborging Bouw (TloKb). De TloKb geeft aantallen die elk kwartaal tot nu toe verdubbelen, tot nu 350 in totaal over de eerste drie kwartalen. Flinke stijgingen, maar nog steeds een zeer gering aantal initiatieven. Deze initiatieven zijn bekend bij TloKB, wat wil zeggen dat er een kwaliteitsborger is ingezet op het controleren van het initiatief. Het aantal initiatieven kan daardoor hoger zijn.



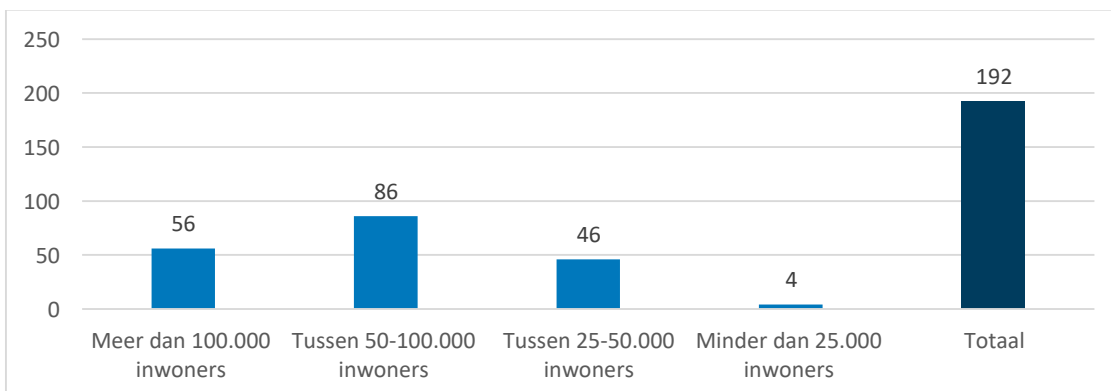
*Figuur 17 Initiatieven onder de Wkb gerapporteerd vanuit TloKb*

#### 4.5.2. Lokaal beeld volumes

Zien we in de vorige kwartalen dat er erg weinig Wkb-initiatieven worden ontvangen bij de respondenten, in kwartaal 3 zien we dat toenemen.

Vanaf dit kwartaal hebben we expliciet de vraag gesteld hoeveel initiatieven die vallen onder de Wkb (gevolgklasse 1 – nieuwbouw) de gemeente heeft ontvangen. Dit geeft bij onze respondenten een hoger beeld dan je vanuit het DSO en vanuit TloKb zou verwachten.

Onze respondenten melden 192 Wkb-initiatieven in kwartaal 3, geëxtrapoleerd naar een landelijk beeld zijn dat er 1106. In de open antwoorden zien we de opmerkingen dat initiatiefnemers niet goed weten welke procedure te volgen (zie toelichting gemeenten) en geven meerdere gemeenten aan het aantal Wkb-initiatieven niet expliciet te registreren en de cijfers dus deels gebaseerd zijn op een schatting.



*Figuur 18 Aantal initiatieven onder Wkb bij 43 respondenten in kwartaal 3 (niet geëxtrapoleerd)*

Over de afhandeling van de initiatieven begint dit kwartaal de eerste respons binnen te stromen. Desondanks geven veel gemeenten aan nog niet alle antwoorden te hebben op de vragen die we stelden in de monitor. Hier volgt een kwalitatieve weergave van de antwoorden die we hebben ontvangen:

**Detailvragen Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (beperkte respons):**

De vragen zijn niet door alle responsgemeenten beantwoord.

***Vergunningverlening***

Binnen de antwoorden, gaf ruim 75% van de gemeenten 0 aan. Dat wil zeggen 'geen signaal van deze situatie'

- Er zijn 3 signalen doorgegeven dat er sprake is geweest van tussentijdse aanpassingen aan binnengekomen meldingen of vergunningsaanvragen, waardoor het plan in de uitvoering niet meer paste binnen de WKB.
- Er zijn 7 signalen doorgegeven van gevallen waar de bouw reeds is gestart, zonder dat de bouwmelding gedaan is.
- Er zijn 4 signalen doorgegeven waar een omissie was in de volgorde van de meldingsplicht
- Er zijn 3 signalen doorgegeven dat niet tijdig (binnen 4 weken) adequaat geacteerd is op een onvolledige melding waarna additioneel toezicht of handhaving nodig is geweest.
- Er zijn 4 signalen doorgegeven van de kwaliteitsborger over strijdigheid waardoor er geen verklaring mogelijk is.

***Handhaving***

- De respondenten hebben bij elkaar 102 handhavingsverzoeken of klachten van derden geregistreerd (zijn bekend).

In twee gevallen heeft de gemeente de risicobeoordeling en het borgingsplan voorgelegd aan de brandweer en maakt de gemeente een vergelijking van de risicobeoordeling/borgingsplan en het advies van de brandweer.

In twee gevallen heeft de gemeente de aanvraag technische vergunning bouwactiviteit buiten behandeling gesteld of geweigerd, omdat dit eigenlijk een bouwmelding had moeten zijn.

Er zijn in de enquête ook vragen gesteld over het handhavingsbeleid en de handhavingsinzet onder de Wkb, in vergelijking met vóór inwerkingtreding van de Wkb.

- 25 gemeenten geven aan een lossere beleid te hanteren qua toezicht/controle en 8 gemeenten geven aan een intensiever beleid te voeren.
- 17 gemeenten geven aan een toename op de inzet van handhaving te signaleren, terwijl 6 gemeenten aangeven een afname te zien.

### Toelichtingen van gemeenten

“Geen omissie in meldingsplicht. We zien wel omissies bij de informatieplicht. Deze worden niet volgtijdelijk aangeboden. Bijv. Startmelding gelijktijdig met info start bouw, terwijl startdatum nog niet bekend is.”

“Bouw gestart zonder melding. Bouw stilgelegd.”

“De meldingsplicht bouwstart hebben wij tot heden alleen ontvangen. In principe beoordelen wij de meldingsplicht op indieningsvereisten en laten weten dat er nog andere vergunning/meldingen van toepassing kunnen zijn om te beginnen met bouwen.”

“In principe beoordelen wij de meldingsplicht op indieningsvereisten en laten weten dat er nog andere vergunning/meldingen van toepassing kunnen zijn om te beginnen met bouwen.”

“We hebben nu een Wkb project waarbij sprake is van watervoerende lagen in de ondergrond. We wilden meer weten over de heimethodiek omdat dit mogelijk van invloed is op de nabijgelegen boerderij die op staal is gefundeerd.”

“1 bouwmelding ontvangen. Er zijn heel wat initiatieven ingediend als omgevingsplanactiviteit bouwen, waar ook bouwmelding nodig is, maar niet is ingediend. Daar is geen registratie van.”

“Op dit moment kunnen we helaas geen betrouwbare gegevens aanleveren voor de vragen over onderdeel 4.2, WKB (met uitzondering van 4.2.1). De informatie die de VNG vraagt, is bovendien zeer specifiek voor dit onderdeel en wordt binnen ons huidige beleid nog niet bijgehouden.”

“Komt regelmatig voor, maar de aantallen registreren we niet. Informatieplichten, meldingen en vergunningaanvragen voor het bouwen worden door aanvragers verward.”

“Bij navraag bij toezichthouders zullen er een aantal gevallen zijn waar er gestart is zonder melding/vergunning. Die zijn echter niet geregistreerd dus een exact aantal is niet bekend. We zullen daar beter op minitoren in de toekomst.”

“Wij kunnen hier niet op zoeken in ons VTH-systeem. Voor een antwoord zouden alle dossiers nagelopen moeten worden, kost te veel tijd. Het antwoord onder 4.2.1 is een schatting. Van de 107 conceptverzoeken ingevuld bij 2.6 hebben er 21 betrekking op een woning. Aan de omschrijving kan ontleend worden dat het waarschijnlijk Gevolgklasse 1 betreft. bij andere plannen is dat op basis van alleen een omschrijving niet te achterhalen.”

#### 4.5.3. Lokaal beeld capaciteit

Dit onderdeel was geen deel van de uitvraag voor kwartaal 3, voor dit onderdeel verwijzen we u naar [de rapportage van kwartaal 1](#).

## 4.6. Participatie

### 4.6.1. Landelijke beeld

Vanuit de landelijke systemen is geen informatie beschikbaar over de mate van participatie of de ontwikkeling van instrumenten op participatie-gebied.

#### 4.6.2. Lokaal beeld ontwikkeling

Participatie is een belangrijk onderdeel van de Omgevingswet. Overheden en initiatiefnemers moeten actief participeren bij het opstellen van visies, programma's en plannen. Dit zorgt meestal voor betere en meer gedragen besluiten.

Overheden moeten beleid en kaders opstellen en daarbij de inwoners betrekken. Dit gebeurt met participatiebeleid, verplichte participatie bij bepaalde vergunningen zoals BOPA's en door hulpmiddelen aan te bieden.

Initiatiefnemers moeten hun plannen toetsen bij belanghebbenden. Gemeenten bieden hierbij ondersteuning met handreikingen, informatiefolders en andere hulpmiddelen.

Door actieve participatie en goede ondersteuning zorgen we voor inclusieve en transparante besluitvorming en duurzamere omgevingsplannen.

#### **Participatiebeleid**

In de antwoorden van de drie kwartalen zien we een stabiel beeld waarin zo'n 70% tot 80% van de respondenten beschikt over participatiebeleid. We zien zo'n zelfde beeld bij de gemeenten die door de gemeenteraad een lijst voor verplichte participatie bij BOPA's heeft vast laten stellen. Dit percentage daalde van 90% naar 71% dit kwartaal, maar komt vooral omdat gemeenten aangeven dit niet het afgelopen kwartaal te hebben gedaan, maar deze lijst al vastgesteld hebben voor dit kwartaal. Zelfs al voor 2024.

#### **Toelichtingen van gemeenten**

"Wijze van participatie bij omgevingsplan nog niet definitief bepaald"

"De totstandkoming van het omgevingsplan is nog niet zover dat er van een participatieproces sprake is."

"Het Omgevingsplan van dit kwartaal bevat regels uit programma's waarbij participatie heeft plaatsgevonden. Ook bevat het Omgevingsprogramma uitgewerkte bruidsschatregels. Deze zijn meer 'informerend' tot stand gekomen."

"Omdat zowel plan als programma in ontwikkeling zijn mate van participatie nog niet aan te geven."

#### **Participatie bij visie- en planvorming**

Sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn gemeenten begonnen met het voorbereiden van wijzigingsbesluiten voor het omgevingsplan en het opstellen van omgevingsvisies en programma's. We zien hier een toename in de antwoorden over de mate van participatie bij visie- en planvorming. Over de omgevingsvisies, programma's en omgevingsplannen geeft respectievelijk 19%, 49% en 60% aan in het afgelopen kwartaal een participatietraject hebben doorlopen.

Bij de omgevingsvisies wordt het meest gebruik gemaakt van niveau 'raadplegen'. Ook geeft één gemeente aan de mate van participatie te beoordelen met 'coproduceren'. Bij programma's zien we twee gemeenten die coproduceren. Raadplegen is bij programma's de meest ingezette vorm samen met informeren.



Bij het omgevingsplan zien we informeren nog als meest voorkomende participatie-instrument. In de toelichting van gemeenten komt naar voren dat de wijzigingen in het omgevingsplan inhoudelijk nog niet zo groot zijn. Daarom kiezen ze ervoor belanghebbenden te informeren en er daarvoor nog geen uitgebreider participatietraject nodig is.

Bovenstaande is uitgevraagd aan de hand van de participatieladder waarbij we deze volgorde aanhouden:

- **Informeren:** Dit is de basisvorm van participatie waarbij de gemeente belanghebbenden op de hoogte stelt van plannen en besluiten. Het gaat om het verstrekken van informatie zonder dat er directe interactie of feedback wordt verwacht. Voorbeelden zijn nieuwsbrieven, websites en informatiebijeenkomsten. Echter, onder de Omgevingswet is alleen informeren niet voldoende. Gemeenten moeten meer doen dan alleen belanghebbenden informeren; ze moeten zorgen voor actieve betrokkenheid en inspraak van burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties.
- **Raadplegen:** Bij raadplegen vraagt de gemeente actief om de mening van belanghebbenden. Dit kan bijvoorbeeld door middel van enquêtes, inspraakavonden of online consultaties. Het doel is om input te verzamelen die kan worden meegenomen in de besluitvorming.
- **Adviseren:** In deze fase worden belanghebbenden gevraagd om advies te geven over specifieke onderwerpen. Dit advies wordt serieus overwogen en kan invloed hebben op de uiteindelijke beslissingen. Voorbeelden zijn adviesraden of klankbordgroepen.
- **Coproduceren:** Hier werken de gemeente en belanghebbenden samen aan het ontwikkelen van plannen en beleid. Dit betekent dat belanghebbenden een actieve rol spelen in het proces en dat hun input direct wordt verwerkt in de uitkomsten. Voorbeelden zijn gezamenlijke werkgroepen of ontwerpateliers.
- **Zelfbestuur:** Dit is de hoogste vorm van participatie waarbij belanghebbenden zelf de verantwoordelijkheid krijgen voor bepaalde taken of projecten. De gemeente faciliteert en ondersteunt, maar de uitvoering ligt bij de belanghebbenden zelf. Voorbeelden zijn buurtinitiatieven of zelfbeheer van openbare ruimtes.

#### **Participatie bij vergunningverlening: BOPA's**

Alleen voor de BOPA, de vergunningaanvraag die afwijkt van het omgevingsplan, kan participatie verplicht worden gesteld. De gemeenten hanteren verschillende benaderingen voor het reguleren van verplichte participatie bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten. De ene gemeente geeft aan participatie verplicht te stellen voor alle BOPA's, terwijl een andere gemeente juist aangeeft bewust te kiezen voor geen verplichte participatie, aangezien verplichting niet gelijk staat aan goede participatie.

Van de respondenten geeft 71% aan dat zij dit kwartaal een lijst hebben vastgesteld voor verplichte participatie bij BOPA's. Een aantal gemeenten geeft aan deze al te hebben.

### **Toelichtingen van gemeenten**

“Een regeling voor verplichte participatie bij BOPA's is op dit moment ambtelijk in voorbereiding”

“Gemeente [...] stelt participatie verplicht voor alle vergunningaanvragen voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten met betrekking tot het bouwen van gebouwen en/of activiteiten met betrekking tot wijziging van het gebruik hiervan.”

“Op 1 juli is deze lijst door de raad vastgesteld. “

“De gemeente [...] kiest ervoor om participatie verplicht te stellen bij alle buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (BOPA). “

“Deze lijst is identiek aan de lijst die wordt gebruikt voor het bindend advies van de gemeenteraad.”

“Er is een lijst met verplichte participatie opgesteld bij BOPA's (wel vormvrij).”

### **Participatie bij overige vergunningverlening**

Dit kwartaal zien we een gelijkblijvend percentage van 31% (ten opzichte van 30% vorig kwartaal) waarbij respondenten aangeven dat ze voor de beoordeling van participatie door initiatiefnemers criteria hebben opgesteld.

### **Toelichtingen van gemeenten**

“Voor intern gebruik hebben we een afwegingskader gemaakt voor casemanagers, die hen helpt bij de beoordeling of participatie afdoende inzichten heeft opgeleverd voor de belangenafweging.”

“We hebben beoordelingscriteria in het beleidsstuk opgenomen, maar nog nooit mee geoefend en er wordt geen onderscheid gemaakt welke criteria bij welk soort initiatieven belangrijk zijn. “

“Vanwege de diversiteit aan processen waarop het participatiebeleid van toepassing is (variërend van kleinschalige bouwprojecten tot woonwijken en beleidsontwikkelingen), zijn er geen generieke kwaliteitseisen geformuleerd. We hebben wel procesverplichtingen, zoals het maken van een participatieverslag en -plan.”

“Wel is er vastgelegd wat er in het verslag moet staan. “

### **Handreikingen participatie door initiatiefnemers**

Het aantal respondenten dat hier positief op antwoordt, schommelt rond de 80%, in kwartaal 3 zien we 78% van de respondenten, ten opzichte van 81% vorig kwartaal. Zij geven aan handreikingen beschikbaar te hebben voor initiatiefnemers om hen op weg te helpen met participatietrajecten. Verschillende gemeenten hebben diverse hulpmiddelen en bronnen ontwikkeld om initiatiefnemers te ondersteunen bij participatie. Enkele respondenten bieden een handreiking of participatiescan aan op hun websites, die initiatiefnemers van tips en richtlijnen voorziet. Andere respondenten zijn bezig met de ontwikkeling of doorontwikkeling van hun participatiematerialen, zoals informatiefolders, animaties en formats voor eindverslagen. Sommige initiatieven zijn nog in de maak of worden geïntegreerd in vernieuwde participatienota's. Een deelnemer geeft aan in december nieuwe publicaties te doen van een stappenplan Omgevingsdialoog, een impactmeter en een rollenplaat.

### **Participatie budget en interbestuurlijke afspraken**

Net zoals vorige uitvragen geeft ongeveer de helft van de respondenten (55%) aan een algemeen participatiebudget te hebben vastgesteld, met name voor generieke toepassingen zoals trainingen, zaalhuur, digitale participatieplatforms en burgerpeilingen. Ook hebben sommige gemeenten een aparte participatie-adviseur. Bijna alle gemeenten geven daarnaast aan dat budget voor participatie veelal is meegenomen in projecten zelf.

Op de vraag of gemeenten interbestuurlijke afspraken hebben gemaakt over participatiebijdragen reageert inmiddels 24% positief ten opzichte van 12% in het vorige kwartaal. In de toelichting geven gemeenten aan dat ze per project of onderwerp samenwerking zoeken met buurgemeenten, waterschap of provincie.

#### **Toelichtingen van gemeenten**

“Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt wanneer en hoe we ketenpartners betrekken (OD, VR, provincie, etc) over participatie.”

“In ons participatiebeleid staat ook een afwegingskader waarin, afhankelijk van het soort participatietraject en de impact die het heeft op de samenleving, de verschillende rollen staan aangegeven. Van ambtenaar, college, raad. Ook intern hebben wij afspraken gemaakt wat de rol is van een communicatieadviseur, participatieadviseur en projectleider. Een voorbeeld hiervan is de omgevingstafel, waar externe partijen zoals de GGD worden uitgenodigd om mee te denken over initiatieven.”

“Het participatiebeleid voor het ruimtelijke domein vraagt nadrukkelijk om vroegtijdig belanghebbenden op te sporen bij specifieke ruimtelijke ontwikkelingen. Dit beleid benoemt expliciet dat ook andere bestuursorganen in overweging moeten worden genomen. Er zijn echter geen bestuurlijke afspraken over gemaakt, omdat dit per geval kan verschillen en er altijd sprake is van maatwerk bij het identificeren van potentiële participanten.”

“Wel daar waar projecten gemeenteeverschrijdend zijn zoals bij totstandkoming duurzame polder, bedrijventerrein [...] en omliggende gemeenten worden actief geïnformeerd over reageren op o.a totstandkoming omgevingsvisie”

“Regionale samenwerkingsafspraken waarin ook aandacht voor betrokkenheid bij initiatieven.”

#### **4.6.3. Lokaal beeld capaciteit**

Dit onderdeel was geen deel van de uitvraag voor kwartaal 3, voor dit onderdeel verwijzen we u naar [de rapportage van kwartaal 1](#).

## 5. Bijlage 1 - Top 20 activiteiten via DSO

Tellingen van de top-20 activiteiten die via het DSO naar gemeenten wordt aangeboden per meest voorkomende verzoektypen. Alleen het doelverzoek "Initiëren" wordt getoond (dus niet de aanvullingen, conceptverzoeken of intrekkingen). De activiteiten in de top 20 bevatten 93% van alle verzoeken in het DSO.

Activiteit	Aanvraag vergunning	Melding	Informatie	Eindtotaal
Slopen van een bouwwerk of gedeelte daarvan of asbest verwijderen	-	1.670	19.564	<b>21.234</b>
Bouwactiviteit (omgevingsplan)	16.007	1	3	<b>16.011</b>
Bouwactiviteit (technisch)	5.211	1.079	983	<b>7.273</b>
Toepassen van grond of baggerspecie op of in de landbodem	-	1.728	3.333	<b>5.061</b>
Boom kappen of houtopstand vellen	4.140	-	139	<b>4.280</b>
Afwijken van regels in het omgevingsplan	2.549	-	-	<b>2.549</b>
Bouwwerk brandveilig gebruiken	-	75	2.467	<b>2.542</b>
Graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit	-	1.433	943	<b>2.376</b>
Wabo aanvraag of besluit aanvullen	-	2.235	-	<b>2.235</b>
Veiligheid bij het uitvoeren van bouw- of sloopwerkzaamheden	-	2.162	-	<b>2.162</b>
Stikstofemissie bij het uitvoeren van bouw- of sloopwerkzaamheden	-	2.033	-	<b>2.033</b>
Graven in bodem met een kwaliteit onder of gelijk aan de interventiewaarde bodemkwaliteit	-	1.689	-	<b>1.689</b>
Gesloten bodemenergiesysteem	-	672	678	<b>1.350</b>
Uitweg maken, hebben of veranderen of het gebruik daarvan veranderen	1.159	1	66	<b>1.226</b>
Werk, niet zijnde bouwwerk, of werkzaamheid uitvoeren	1.070	-	4	<b>1.074</b>
Saneren van de bodem	-	519	407	<b>926</b>
Grondwater, afkomstig van een sanering of ontwatering, lozen in het riool of op of in de bodem	-	810	-	<b>810</b>
Roerende zaken opslaan	768	-	25	<b>793</b>
Anders dan in een oppervlaktewaterlichaam opslaan, zeven, mechanisch ontwateren of samenvoegen van zonder bewerking herbruikbare grond of baggerspecie	-	158	445	<b>603</b>
Handelsreclame maken of voeren	575	-	6	<b>581</b>
<b>Percentage van totaal</b>	<b>93%</b>	<b>88%</b>	<b>92%</b>	<b>92%</b>

Tabel 7 Top 20 activiteiten naar vergunning/melding/informatie kwartaal 3